ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

9 апрель, пайшанба 1998 йил №41 (543)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 8 апрел куни Америка Қўшма Штатлари Конгресси Вакиллар палатасининг ассигнация қўмитаси раиси Роберт Ливингстон раҳбарлигидаги АҚШ Конгресси делегацияси аъзоларини қабул қилди.

Қабул маросимида Президентнинг Давлат маслаҳатчиси У.Исмоилов, ташқи ишлар вазирининг биринчи ўринбосари Ш.Ҳамроқулов иштирок этди.

Қабул маросимида АҚШнинг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Жозеф Пресел ҳозир бўлди.

/ЎзА/.

Расмий ташриф билан

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан Туркия Республикаси Бош вазири Месут Йилмаз шу йил 12-14 апрел кунлари расмий ташриф билан Ўзбекистон Республикасида бўлади.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳу ва баракотуҳу,

Индонезия Республикаси ҳукумати ва халқи номидан, шунингдек ўз номимдан Сиз Жаноби Олийларини муқаддас Ийд ал-Адҳа байрами билан чин юракдан муборакбод этаман.

Меҳрибон ва Қодир Аллоҳ мамлакатларимиз халқларининг, шунингдек бутун Ислом олами халқларининг якдиллик ва жипслашишга бўлган интилишида доимо мададкор бўлсин.

Мен Меҳрибон ва Қодир Аллоҳдан Сизга сиҳат-саломатлик, бардамлик ва узоқ умр, Ўзбекистон халқига эса бутун мусулмон аҳли билан биргаликда тараққиёт ва равнақ ато этишини сўрайман.

Ассалому алайкум ва раҳматуллоҳу ва баракотуҳу.

СУХАРТО,
Индонезия Республикаси Президенти

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Сиз Жаноби Олийларини муқаддас Ийд ал-Адҳа байрами билан муборакбод этиш менга улкан мамнуният бахш этади.

Сурия халқи номидан ва шахсан ўз номимдан Сизни, Сиз орқали бутун қардош ўзбек халқини бу байрам билан самимий қутлашга ижозат бергайсиз. Парвардигори оламдан Сизга мустаҳкам сиҳат-саломатлик, Ўзбекистон халқи ва бутун Ислом аҳлига эса эзгулик ва фаровонлик ато этишини сўрайман.

Ҳафиз ал-АСАД,
Сурия Араб Республикаси Президенти

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Ийд ал-Адҳа муносабати билан Сиз Жаноби Олийларига самимий қутловларимизни йўллаш бизга улкан мамнуният бахш этади. Бу муқаддас байрам куни бутун мусулмон олами Парвардигорга ҳамду сано айтган ҳолда бирлашади. Бу байрам, шунингдек, ибодат ва тазаррулар пайти ҳамдир.

Мана шу имкониятдан фойдаланиб, биз Сизга сиҳат-саломатлик ва бахт-саодат, мамлакатингиз халқи ҳамда бутун дунё мусулмонларига эса бу кунни яхши байрам қилишни тилаймиз.

Қобус бин САИД,
Уммон султони

Фойдали сабоқлар

ҚИЗҒИН МУҲОКАМА АСОСИДА

Бугунги турмушимиз ҳамда келажак ҳаётимизга илмий-назарий, фалсафий нуқтаи назардан теранроқ боқиш учун Президентимизнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» асари кўп жиҳатдан фойдали бўлмоқда. Шу сабабдан қўшни хорижий давлатларда, шу қатори бизнинг мамлакатимизда бу асарни синчковлик билан ўқиш, қизғин муҳокамалар ўтказиш авж олиб кетган.

Тошкент архитектура-қурилиш институти ва ЎзФА Фалсафа ва ҳуқуқ олийгоҳи ҳамкорлигида ўтказилган илмий-амалий анжуман ҳам мазкур асарни чуқур ўрганишга бағишланди. Маълумки, жаҳон цивилизациясига қўшилиб бораётган юртимизда ҳуқуқий демократик давлатчиликни қуриш учун керакли пойдевор қўйилаётир. Ўзбекистон иқтисодий, ижтимоий-сиёсий ва маънавий жиҳатлардан олиб қаралганда маълум бир нуфузга эришиб олди. Шунга қарамай, мамлакатимизнинг стратегик ривожланиши, экологик муаммолар, дин ва виждон эркинлиги қатламларида ҳали ҳал этилишини талаб этаётган масалалар борлиги аниқ. Хусусан, «Виждон эркинлиги ва диний экстремизм» мавзусида сўзлар экан, фалсафа фанлари номзоди, доцент А.Ғаниев юртбошимиз асарига бот-бот мурожаат этиб, бу соҳада биринчи навбатда аҳоли тинч-тотувлигини сақлаш, беҳуда қон тўкилишларига йўл қўймаслик даркорлигини таъкидлади. Шунингдек, анжуман иштирокчилариниг диққат-маркази республикада мавжуд бўлган зиёлилар, олимларнинг илмий тафаккури ва унинг жамият ривожланишидаги таъсирига қаратилди. Дарҳақиқат, мамлакатимизда илмий-ижодий мутахассисларнинг ўта бақувват кучи йиғилганки, навбатдаги вазифа ана шу қувватни сақлаб қолиш, ёш авлодга ўтказиш ва уларни ҳар томонлама рағбатлантиришдан иборатлиги таъкидланди.

Н.АЛИМОВ.

ХАЛҚАРО КЎРГАЗМА

Пойтахтдаги «Ўзэкспомарказ»да «Соғлиқни сақлаш - 98» тўртинчи халқаро кўргазма иш бошлади.

Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги,«Тибмаҳсулот» ва Англиянинг «Ай-Ти-Э групп» фирмалари ўзаро ҳамкорликда ташкил этган ушбу кўргазмада Англия, Германия, Франция, АҚШ каби кўплаб ривожланган давлатлардан юзга яқин фирма ўз маҳсулотлари билан иштирок этаётир. Унда намойиш этилаётган энг юқори талабларга жавоб берадиган замонавий тиббиёт жиҳозлари, ускуналар, турли дори-дармонлар мутахассисларнинг эътиборини тортмоқда.

Кўргазмада «Ўзфармсаноат» давлат акционерлик концерни корхоналари ҳамда юртимизда фаолият юритаётган Медиз, Кетгут- Силк, Хёхст Фарм, Технофарм, Сурхон Ажанта Фарм каби қўшма корхоналар маҳсулотлари ҳам намойиш этилаётир.

Ўзбекистон Бош вазири ўринбосари А.Азизхўжаев кўргазмани очар экан, мунтазам ўтказиб келинаётган бундай тадбирлардан кўзланган асосий мақсад республикамизда соғлиқни сақлаш тизимига замонавий технологияни жалб этиш, ушбу соҳадаги ўзаро ахборот алмашувини янада фаоллаштиришдир, деб таъкидлади.

«Соғлиқни сақлаш - 98" халқаро кўргазмаси тўққизинчи апрелгача давом этади.

/ЎзА/

«Ер кодекси» тўғрисидаги Қонун лойиҳаси муҳокамада

«ТАКЛИФ ИНОБАТГА ОЛИНСА»

Республика Олий Мажлисининг X сессиясида мамлакатимиз иқтисодиётини ислоҳ қилишнинг устивор йўналишларини ўзида акс эттирган бир қатор қонун лойиҳалари умумхалқ муҳокамасига қўйилди. Улар орасида «Ер Кодекси» илк бор қонун сифатида жамланиб, бизни тўйинтираётган, едириб-ичираётган она-заминга муносабатларимизни кескин ўзгартиришга даъват этади. Энг муҳими, битмас-туганмас хазина макони ер ҳам ҳар тарафлама меҳрга муҳтождир. Унга эгалик қилиш, қонуний асосда муносабатда бўлиш давр тақозоси бўлиб қолаяпти. «Ер кодекси» лойиҳасининг халқимиз томонидан катта қизиқиш билан ўрганилиши боиси ҳам ана шунда.

Қуйида Сирдарё вилояти қишлоқ хўжалиги соҳаси вакилларининг мазкур қонун лойиҳаси юзасидан билдирган фикр-мулоҳазалари билан танишасиз.

Мирзаҳамдам ҲАЙДАРОВ, вилоят қишлоқ ва сув хўжалиги деҳқончилик бўлими мудири: -Халқимизда азалдан она заминга меҳр-муҳаббат кучли бўлган. Бироқ собиқ иттифоқ даврида ердан пала-партиш фойдаланиш, уни турли хил химикатлар билан тўйинтириб кўпроқ маҳсулот олишга интилиб келинди. Оқибатда ер ҳолати бузилиб, мелиорация-ирригация ишларида катта муаммолар пайдо бўлди. Тупроқни табиий равишда тўйинтириш, маҳаллий ўғит ҳисобига қувватини ошириш эътибордан четда қолганлиги ҳам ҳеч кимга сир эмас. Ана шу лоқайдлик айниқса чўл ҳудуди ерлари самарадорлигига жиддий путур етказди. Мирзачўл ҳудуди шароитида кейинги йилларда ер ости сизот сувлари кескин кўтарилиб кетди. Натижада кўплаб майдонларни шўр босди. Бу эса нобатот оламига ўз таъсирини ўтказмасдан қолмаяпти. Янги қонун лойиҳаси ҳеч кимни бефарқ қолдирмайди, деб ўйлайман. Қувончлиси, қишлоқ хўжалигида тўпланиб қолган бир қатор муаммоларни ҳал этишга муҳим қадам қўйилди. Шу ўринда айрим мулоҳаза ва таклифларимни ҳам ўртага ташлаш лозим деб ҳисоблайман. «Ер кодекси» лойиҳасининг 4-боб 24-моддасида ер участкаларини ижарага бериш ҳақида гап боради. Албатта халқимиз орасида ерни севмайдиган, унда ишлашни истамайдиган киши кам. Айниқса, қишлоқ шароити ер билан боғлиқ. Лекин ерни ишончсиз қўлга топшириб қўйиш ҳам мумкин эмас. Шу туфайли ушбу моддага «ижарачи имконияти ўрганилиб лозим топилган ҳуқуқий ҳамда жисмоний шахсларга ижара шартномаси асосида ер берилиши таъминлансин» деган қўшимча киритилишини таклиф қилардим. Шунингдек, қонун лойиҳасининг 12-боб 84-моддасида ердан оқилона фойдаланиш ҳақида фикр юритилган. Гапнинг очиғи, кейинги пайтларда олинадиган даромадни кўзлаб ерга хўжасизларча муносабатда бўлувчилар кўпайиб қолди. Ваҳоланки, ер фақат бизга эмас, балки авлодларимизга ҳам хизмат қилиши керак. Ана шу моддага «Ердан самарали фойдаланган, унумдорлигини ошириб, экологик ҳолатини яхши, таъминлашга эришиш шарт, деган қўшимча киритилса. Бу шахсий фикрим албатта. Чунки халқимизда «ерни улуғлаган кам бўлмайди», дейишади.

Юсуф Сарибоев, Боёвут туман Ш.Рашидов номли хўжалик раиси:- давр ҳар бир кишидан қонунларни чуқур билишни, улар билан ишлашни тақозо этмоқда. Ана шундагина кўзланган мақсадга эришиш мумкин. «Ер Кодекси» қонуни лойиҳасига баъзи қўшимчалар киритишни таклиф қилардим. Чунончи 8-модданинг биринчи бандида «...Токзорлар» сўзидан сўнг «бўз ерлар, тутзорлар, шота қилинган ерлар» деган қўшимча киритилса янада такомиллашган бўларди.

Ўткир Норгаев, Меҳнатобод тумани «Меҳнатобод» деҳқон-фермер хўжаликлари бирлашмаси раиси: - «Ер кодекси» қонуни лойиҳаси менга маъқул тушди. Шу ўринда баъзи фикр-мулоҳазаларимни баён этай. Қонун лойиҳасининг 29-моддасида «Ер участкасида қурилиш қилишни ёки уни ўзлаштиришни белгиланган муддатлар давомида бошлаш ва тугаллаш, деган жумлалар назаримда ноаниқдек туюлаяпти. Менимча, «... ўзлаштириш белгиланган», деган сўздан сўнг «...уч, беш йил мобайнида тугаллаш» дея аниқ муддат белгиланиши лозим.

Абдурасул Назаров, Мирзаобод туман, «Мирзачўл» ширкатлар уюшмасида яшовчи меҳнат фахрийси:- Шахсий томорқа хўжалигимиздан яхши фойда оламиз. Чорвамиз ҳам бор. Қишлоқ хонадони борки, ўз ҳолига эга. Юрт маъмурчилигига улар ҳам баҳоли қудрат ҳисса қўшиб келмоқда. Лекин кейинги йилларда қишлоқ чорвасига анча қийин бўлиб қолди. Ҳамма ерлар экин-тикин билан қамраб олинган. Хусусий чорвани боқишга ер йўқ. «Ер кодекси» қонуни лойиҳаси билан танишиб чиққач ҳам бу саволга жавоб тополганим йўқ. Ахир шахсий чорвани ривожлантириш учун яйлов ҳам керакку. Менинг таклифим: қонунга ҳар бир хўжалик ҳудудида яйлов учун ер қолдирилсин, деган қўшимча киритилса.

Шунингдек, 27-моддада «... якка тартибда уй қуриш ва унга хизмат қилиш учун мерос қилиб қолдириладиган умрбод эгалик қилиш ҳуқуқи асосида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳар бир оилага 0,06 гектар ер берилади..» дейилган. Мен уни «... 0,10 гектаргача» деб ўзгартирилишини таклиф қилардим.

Нурилла ШАМСИЕВ,
«Ишонч» мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Украинанинг Донбасс кўмир конида метан гази портлаши оқибатида 30 киши ҳалок бўлди. 40 дан ортиқ киши оғир жароҳатланди. Ҳалок бўлган кончилар дафн қилинган кун Украинада миллий мотам куни деб эълон қилинди. Ҳукумат Донбассдаги портлаш қурбонларининг оилаларига умумий қиймати 13 миллион доллар бўлган ёрдам маблағи ажратишини маълум қилди.

* * *

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Инсон ҳуқуқлари бўйича комиссияси Америка Қўшма Штатларининг Кубага нисбатан иқтисодий жазо чораларини қаттиқ қоралади. Комиссия вакилининг баёнот беришича, АҚШ томонидан Кубага қўлланаётган иқтисодий жазолар Куба халқини қийин аҳволга солиб қўймоқда.

* * *

Россия пойтахти Москвада ҳукумат ва парламент вакилларининг давра суҳбати бўлиб ўтди. Унда мамлакат президенти Борис Ельцин ҳам қатнашди. Учрашувда Россиянинг янги ҳукуматини тузиш ва Бош вазир лавозимига илгари сурилган номзодлар борасида муҳокамалар бўлиб ўтди. Борис Ельцин Россия Бош вазири лавозимига Сергей Кириенконинг тайинланиши кераклигини таъкидлади.

* * *

Шимолий Атланта ҳарбий блоки (НАТО)га аъзо бўлишга тайёрланаётган Польша, Венгрия ва Чехия давлатлари ўзларининг бўлажак шерикларига қарши жосуслик ҳаракатини давом эттирмоқдалар. Бу ҳақда НАТОга аъзо бўлган Ғарбий Европа давлатлари расмийлари баёнот берганлар. Польша, Венгрия ва Чехия жосуслари Германия, Франция, Италия каби мамлакатларда фаолият кўрсатаётгани маълум бўлган.

* * *

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги республикалари раҳбарларининг анъанавий учрашуви 29 апрель куни Москва шаҳрида ўтказиладиган бўлди. Март ойида ўтиши керак бўлган МДҲ раҳбарлари учрашуви Россия Президенти Борис Ельциннинг қаттиқ шамоллаб қолганлиги учун бошқа вақтга қолдирилган эди.

* * *

Покистонда «Гхори» русумли янги баллистик ракета синовдан ўтказилди. Покистоннинг бундай қуролни синовдан ўтказаётгани кўпчилик давлатлар, жумладан Америка Қўшма Штатлари ҳамда Покистонга қўшни Ҳиндистон ҳукуматларини жиддий хавотирга солди.

* * *

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгаши Афғонистонда фуқаролик урушининг ҳамон давом этаётгани ва инсон ҳуқуқлари қўпол равишда бузилаётганидан хавотирга тушмоқда. Айниқса, Хавфсизлик Кенгаши Афғонистонда ҳарбий асирларнинг ўлдирилишини кескин қоралайди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Афғонистонда ҳарбий асирларнинг қатл этилиши ҳолларини текшириш ишларини олиб бориш ҳақида қарор қабул қилди.

Жаҳон ахборот агентликлари хабарлари асосида

Қарор ва ижро

ОРОЛБЎЙИ ПИЛЛАКОРЛАРИ МАВСУМГА ТАЙЁР

Қорақалпоғистонлик «кумуш тола» ижодкорлари ҳам Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Республика пиллачилик соҳасини бошқаришни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорини зўр мамнуният билан кутиб олди. Бу ҳужжат мамлакатимиз пиллачилигини кескин ривожлантириш, пиллакорларнинг манфаатдорлигини орттиришда муҳим роль ўйнаши табиийдир.

Оролбўйида ўтган йили пиллачилик соҳасида кескин бурилиш даври бўлди. Шартномавий режалар бажарилди. Амалдаги йилда эса 555 тонна пилла тайёрлаш юзасидан шартнома тузилди. Қурт боқиш учун 12700 нафар пиллакорлар тайёрланди.

Қурт уруғини чиқариш, боқишда яқиндан амалий ёрдам бериш мақсадида 153 нафар инкубистлар, 127 бригада бошлиқлари ўқуви ташкил этилди. Шунингдек, 200 минг тупдан ортиқ тут кўчатлари ўтказилди. Бу муҳим ишлар Беруний, Тўрткўл, Амударё туманларида юксак савияда олиб борилмоқда.

Лекин Оролбўйи пиллакорлари олдида ўз ечимини кутаётган қатор муаммолар кўп йиллардан бери ҳал этилмаяпти. Жумладан, ипак қурти етиштирувчи, пилла тайёрловчи ва уни дастлабки қайта ишловчи корхоналар шулар жумласидандир. Биринчи навбатда пиллани жойида қайта ишлашни йўлга қўйиш лозим. Бу бўйича Италия ва Хитой мамлакатлари вакиллари билан музокаралар олиб борилган эди. Маълум бўлишича, хорижий инвестицияларни жалб қилиб қўшма корхона қуриш, фойдаланишга топшириш учун камида 500 тонна қуритилган пилла хомашёси талаб этилар экан. Бунинг учун Қорақалпоғистонда ҳар йили 1300 тонна пилла тайёрлаш лозим. Ҳозирги шароитда эса йилига атиги 560-570 тонна пилла етиштириш имкони бор холос. Шунинг учун ҳам қўшма корхона қуриш масаласи ечилмасдан қолди.

Бундан 5 йил олдин Амударё тумани маркази Мангит шаҳрида пилла уруғи етиштирувчи завод қурилиши бошланган эди. Афсуски, маблағ етишмаслиги оқибатида мазкур корхона қурилиши тўхтаб қолди. Қурилишнинг давом эттирилиши учун йилига 5-7 миллион сўм ҳажмида маблағ ажратиш имконини топиш керак.

Бир сўз билан айтганда Қорақалпоғистонлик пиллакорлар мавсумга пухта ҳозирлик кўраяпти. Аммо, уларнинг минг машаққатлар билан етиштирган қимматбаҳо хомашёсини шу ернинг ўзида қайта ишлаш, шундай қилиб, кўпроқ фойда олиш масаласини ечиш зарур. Бу муаммони ҳал этишда Вазирлар Маҳкамасининг куни кеча қабул қилинган «Республика пиллачилик соҳасини бошқаришни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори тезроқ ҳаётга татбиқ этилишига катта умид боғланмоқда.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири.

Суратда: Кўргазма пайти.

ТЎКИНЧИЛИГИМИЗ БУНЁДКОРЛАРИ

Ишбилармон ва ташаббускор фермер Теша Тошев Ромитон туманидаги Ибн Сино номли жамоа хўжалигида меҳнат қилади. 90 бош сигир, шу жумладан 30 бош соғин сигирга эга. Фермер хўжалигида бўлган киши бу ердаги тартиб-интизом, саранжом-саришталикни кўриб кўзи қувнайди. Сигирхона, бузоқхона фермернинг ўз қўли билан маҳаллий қурилиш ашёларидан фойдаланган ҳолда бунёд этилган. Бирор бир ортиқча ёғоч ёки ғиштни кўрмайсиз. Ҳаммаси рисоладагидек. Ихчамгина, кўркам. Фермер хўжалигига сув қувури тортилган. Супуриш-йиғиштириш ишлари механизация ёрдамида амалга оширилади.

Мана салкам 10 йилдирки ферма жонкуярлари маҳсулот мўл-кўлчилигини таъминлаш йўлида баракали меҳнат қилиб келишмоқда. Ўтган давр ичида қорамоллар бош сони бу ерда 120 тага етди. Маҳсулдорлик кўпайди. 1997 йилда фермер хўжалиги бўйича давлатга 6 тонна гўшт, 30 тоннадан кўп сут сотилди. Сутнинг ёғдорлик даражаси 4,5 фоизни ташкил этди.

Фермерлар 15 гектар ерда озуқа экинлари етиштиришади. Уларнинг ўз тележкали тракторлари, КИР-1,5, КПИ-21 техникалари бор. Бу ерда қишга мўл озуқа жамғарилганлиги туфайли чорвачилик маҳсулотлари ошмоқда, чорва моллари қишдан беталофот олиб чиқилди.

Тадбиркор фермер Т.Тошев халқ манфаати йўлида олиб бораётган савобли ишида ёлғиз эмас, у чорвачиликни миридан сиригача билиб олган. Шу соҳада озми-кўпми тажрибага эга бўлган ана шу тармоқ заҳматкашлари билан бақамти иш олиб боради. Мутахассислар маслаҳатига қатъий амал қилади. Уларнинг кўрсатмаларини оғишмай бажаради. Ҳозирги пайтда у техник-осеменатор (уруғлантирувчи), зоотехник ва бошқа касб эгалари билан шартномалар тузган.

Поёнсиз яйловларда эса 500 бош қўй бор. Қўтонлар ўз вақтида таъмирланган. Озуқа заҳираси етарли. Чўпон-чўлиқлар қишга иссиқ кийим-бош, пойафзал, маълум вақтгача сифати бузилмай сақланадиган озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминланган эдилар.

Йирик шохли моллар ҳам қўй-қўзилар ҳам қишдан эсон-омон талафотсиз олиб чиқилди. Энди буёғи кўклам ва ёз. Чорва молларининг туёқ сони ҳам кўпайиб, вазни ҳам ошадиган фасллар. Бу эса меҳнаткашлар дастурхонини сут ва гўшт маҳсулотларига бойитади демакдир.

А.ИСТАМОВ,
«Ишонч» мухбири.

«Ишонч» мақолалари изидан

Газетамизда босилиб чиққан «Маданият бўлими қаерда?» сарлавҳали мақола хусусида қуйидагича Сурхондарё вилояти ҳокими Ж.Норалиевдан жавоб олдик:

«Мақола нуфузли комиссия томонидан ўрганиб чиқилди. Музрабод тумани маданият ишлари бўлими томонидан йўл қўйилган баъзи камчиликларни тузатиш чора-тадбирлари белгиланди.

Жумладан, туман маданият ишлари бўлими жойлашган 2 қаватлик бино таъмирланмоқда. Туманнинг турли хўжаликларида ташкил этилиб, фаолияти бир мунча сусайишига йўл қўйилган «Турон», «Беҳруз», «Чўлқувар» фольклор-этнографик ансамблларининг ишини тубдан яхшилаш тадбирлари белгиланди. Бу ансамбллар айни кунларда кўрик-танловларда фаол қатнашиб, тез-тез жамоа хўжаликлари дала шийпонлари, маданият уйлари, ҳарбий аскарлар ҳузурларида концерт дастурларини намойиш этмоқдалар.

ЧЕХИЯЛИК ИШБИЛАРМОНЛАР ТАШРИФИ

6-8 апрел кунлари Чехия Республикаси саноат ва савдо вазири Карел Кюнл раҳбарлигида ушбу мамлакат ҳукумати ва ишбилармон доиралари вакилларидан иборат йирик делегация мамлакатимизда бўлди.

Делегация аъзолари Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосари, макроиқтисодиёт ва статистика вазири Б.Ҳамидов билан учрашди. Учрашувда меҳмонларга мамлакатимизда амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар ва уларнинг самаралари ҳақида атрофлича сўзлаб берилди.

Ўзаро мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий алоқаларни янада кенгайтириш, бунинг учун мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланиш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Делегация аъзолари Ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев билан ҳам учрашди. Унда икки мамлакат ўртасидаги савдо-иқтисодий ҳамкорлик изчил ривожланиб бораётгани, бунинг учун зарур ҳуқуқий асос ва қулай шарт-шароит яратилганлиги таъкидланди.

Давлатларимиз ўртасида савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорлик тўғрисидаги ҳамда ўзаро сармояларни ҳимоялаш борасида бир неча ҳукуматлараро битимлар, шунингдек, Ўзбекистон ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан Чехия саноат ва савдо вазирлиги ўртасида ҳамкорлик тўғрисида ҳужжат имзоланган. Музокараларда ҳозирги ўзаро ҳамкорликни янада чуқурлаштириш, бевосита хўжалик субъектлари ўртасида алоқаларни равнақ топтириш вақти келгани алоҳида таъкидланди. Ҳар икки мамлакат корхоналари, ишбилармонлари ўзаро муносабатларни қарор топтириш ва ривожлантиришдан манфаатдор. Ҳукуматлар учун эса бундай хўжалик субъектлари фаолиятини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва рағбатлантириш ўринли.

Шу куни Ўзбекистон-Чехия бизнес-семинари бўлиб ўтди. Уни ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев очиб, чехиялик меҳмонларни мамлакатимизга ташрифи билан қутлади. Мазкур анжуманнинг ҳар томонлама фойдали бўлиши ва тез орада самара беришига ишонч билдирди.

Чехия саноат ва савдо вазири К.Кюнл сўз олиб, ўзи раҳбарлик қилаётган делегация таркибида ҳукумат вакилларидан ташқари, қирққа яқин йирик корхоналар раҳбарлари келганини, бу ўз юртида Ўзбекистонга қизиқиш нечоғли катта эканидан дарак беришини айтди. Ушбу ташриф биз учун ҳам ғоят муҳим аҳамиятга эга, деди у.

Бизнес-семинарда ҳар икки мамлакатнинг ўсиб бораётган иқтисодий салоҳияти, ўзаро ҳамкорликнинг истиқболли йўналишлари, корхоналараро алоқалар кўламини янада кенгайтириш имкониятлари ҳақида сўз борди.

Чехия делегацияси аъзолари Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва «Ўзавтойўл» корпорациясида бўлди. Учрашувларда ўзаро ҳамкорлик ривожи билан боғлиқ масалалар юзасидан музокаралар ўтказилди.

Чехия ишбилармон доиралари вакиллари Ўзбекистон товар ишлаб чиқарувчилар ва тадбиркорлар палатасида музокаралар ўтказди. Учрашув сўнгида икки мамлакат саноатчилари ва ишбилармонлари ўртасида ҳамкорлик тўғрисидаги битим имзоланди.

Чехиялик меҳмонлар қадим Самарқанд зиёратида ҳам бўлишди. «Самарқанд-Прага» Ўзбекистон-Чехия қўшма корхонасини бориб кўрдилар.

Тадбирларда Чехиянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Б.Копецки ҳозир бўлди.

/ЎзА/

Иқтисодиёт янгиликлари

ИШЛАР ОХИРЛАБ ҚОЛДИ

Жондор туманидаги «Бухоро» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган Далмун қишлоғида ҳадемай яна бир келажаги порлоқ корхона ўз фаолиятини бошлайди. «Ўзбек-хитой» ҳамкорлигида барпо этиладиган «Хадан» қўшма корхонасида охирги ишлар ниҳоясига еткизилмоқда.

Икки томонлама имзоланган шартномага мувофиқ мазкур корхонада асосан навсиз пиллаларга қайта ишлов берилади. Бу ерда камида 5 нафар киши иш билан таъминланади.

Хитой Халқ Республикасининг Хэймун Зян вилоятидан келган Гуан Цзянмин, Э.Ливей сингари етакчи мутахассислар жондорлик ҳамкасблари билан бу ерда ўрнатилган асбоб-ускуналарни сўнгги маротаба ишлаш маромини кўздан кечириб чиқмоқдалар. Корхона директори тадбиркор инсон Мизробжон Тўхтаев, ишлаб чиқариш устаси Болта Очиловларнинг таъкидлашларича, дастлабки босқичдаги ҳамма ишлар кўнгилдагидек охирига етказилди. Ҳозирча маълум муддатга етадиган тегишли миқдордаги хом ашё ҳам келтириб қўйилди. Газлаштириш ишлари охирига етказилиши билан корхона ўз фаолиятини бошлайди.

«Хадан» нафақат Жондорни, балким кўҳна ва ҳамиша навқирон Бухорои Шарифни қўшни Хитой Халқ Республикаси билан боғловчи ўзига хос дўстлик-биродарлик корхонаси бўлиб қолишига ишончимиз комил.

Усмон НАВРЎЗ,
«Ишонч» мухбири.

Касаба уюшма ҳаёти

ФАРОВОНЛИК ДАВРИМИЗ МЕЗОНИ

Наманган вилояти касаба уюшмалари кенгаши раисининг биринчи ўринбосари Т.ДЕҲҚОНОВА билан мухбиримиз оила фаровонлиги борасида, касаба уюшма қўмитасининг роли хусусида суҳбатлашди.

- Равзахон Тоштемировна, истиқлолнинг еттинчи йили сифатида из қолдираётган 1998 йилда касаба уюшмаларининг бош вазифалари нималардан иборат, деб ўйлайсиз?

- Президентимизнинг «Оила йили» муносабати билан чиқарган Фармонларидаги оила манфаатларининг ҳуқуқий муҳофазасини таъминлаш, оналик ва болалик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш юзасидан кўрсатмалар диққатга сазовордир. Жумладан, унда оиланинг иқтисодий манфаатларини таъминлаш учун шароит яратиш, оиланинг даромадлари, оила аъзоларининг бандлик даражасини ошириш, уй меҳнати ва турмуши шароитларини яхшилаш кам таъминланган оилаларни қўллаб-қувватлаш каби масалалар қамраб олинганки, булар касаба уюшмаларининг бош мақсадларидир.

- Энди мулоқотимизни аниқ мисоллар воситасида олиб борсак.

- Марҳамат, барча касаба уюшма ташкилотларида ишловчиларнинг ижтимоий аҳволини таҳлил этиш йўлга қўйилган. Ҳисоботларга қараганда вилоятда шу йилнинг январь ойи ҳолатига 39 минг 389 нафар кам таъминланган оила рўйхатга олинган. Касаба уюшма ташкилотлари бу оилалар билан алоҳида муносабат ўрнатилган бўлиб, уларга ҳар жиҳатдан ёрдам кўрсатилмоқда. Чунончи, агросаноат ходимлари касаба уюшма ташкилотлари ана шундай оилалардан 22 тасининг никоҳ тўйларини ўтказиб беришди. Суннат тўйи ўтказган корхоналар болалар учун халқ банкида ҳисоб рақами очиб балоғат ёшига етганда олиш шарти билан 5 минг сўмгача маблағ қўйишди. «Нотўқимачи» ҳиссадорлик жамияти касаба уюшма қўмитасининг ташаббуси билан кам таъминланган оилаларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида 6 нафар ишчига корхонанинг ички нафақаси белгиланган. Кам даромадли, аммо кўп болали Сайдулла Отахоновнинг оиласига уй қуриб берилди. Шарифжон Мирдадаев оиласининг 6 хонали уйи бепул таъмирланди. Тўпахон Нурматова оиласига ҳам 214 минг сўмлик турар жой корхона ҳисобидан барпо этилди. Булардан ташқари, кам таъминланган оила соҳиби бўлган ходимга корхонанинг 10 тадан акцияси бепул тақдим қилинди. Наманган тиббиёт билим юрти талабалари шаҳар транспортида текинга юришяпти. Умуман, ўтган йил давомида вилоятдаги барча корхоналар кам таъминланган оилаларга 33 миллион сўм, касаба уюшма ташкилотлари эса 6 миллион сўмлик моддий ёрдам кўрсатдилар.

- Вилоятдаги қатор бошланғич касаба уюшма ташкилотларининг ишловчиларни ва уларнинг оилаларини моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида қўшимча даромад топишда ташаббус кўрсатаётганликларидан ҳам хабаримиз бор.

- Ҳақиқатан, шундай йўналишдаги саъй ҳаракат туфайли фақат 8 та касб-ҳунар мактаблари ва 12 та олий ва ўрта махсус билим юртлари 37 миллион 594 минг сўм даромад олишган. Халқ таълими ва фан ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси вилоят халқ таълими бошқармаси билан бу соҳада анчагина ибратли ишларни амалга оширган. Улар ташаббуси билан шу масалага бағишлаб тармоқ касаба уюшма фаоллари йиғилиши ўтказилган. Ундан бош мақсад бу муассасаларда кичик корхоналар ташкил этиб халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш шахобчалари очиш ҳамда бу тармоқлардан келадиган даромадни ишловчилар турмуш фаровонлигини оширишга сафарбар этишдан иборатдир. Бу маблағни ҳаражат қилиш жамоанинг ихтиёрида бўлиб кам таъминланган оилаларни моддий томондан қўллаб-қувватлашга қаратилади.

- Шундай жамоалар билан таништирсангиз.

- Қўшимча даромад манбаини топишда Поп, Косонсой, Тўрақўрғон туманлари халқ таълими бўлимлари ва касаба уюшма қўмиталари ибрат кўрсатишмоқда. Чортоқ туманида халқ таълими ходимлари макулатура йиғиб топширишдан 624 минг, Тўрақўрғон туманида кўчат етиштиришдан 166 минг, Норин туманида тармоққа қарашли кичик корхоналардан 400 минг, Учқўрғон туманида мактабларга бириктилган ёрдамчи хўжалик еридан 904 минг сўмдан даромадлар олинган. Тўрақўрғон туманида ишлаб топилган даромаддан 80 минг сўми соҳа ходимларига моддий ёрдам, 60 минг сўми стипендия сифатида ҳаражат қилинган. Саноат-технология институти энг кўп қўшимча даромад - 12 миллион 793 минг сўм топган. Шу боисдан бюджетдан ташқари топилган ана шу қўшимча маблағ ҳисобидан профессор ва ўқитувчиларнинг ойлик маошига 40 фоиздан 100 фоизгача, инженер-техник ва бошқа тоифадаги ходимлар ойлик иш ҳақларига 20 фоиздан 50 фоизгача устама ҳақ белгиланган. Бунга ўхшаш мисолларни анчагина келтириш мумкин.

Албатта, касаба уюшмаларини ҳам ташаббуси, ҳам фаол иштирокида амалга оширилаётган бу ишлар кишида шубҳасиз қизиқиш уйғотади. Лекин қанийди ҳамма жойда ҳам шундай бўлса, деган ҳиссиётлар ҳам йўқ эмас...

Дарҳақиқат, ҳамма жойда ҳам аҳвол биз ҳозиргина тилга олиб ўтганимиздек бир хил деб айтиш қийин. Масалан, асосий ходимлари хотин-қизларни ташкил этадиган вилоят енгил саноат ва маҳаллий саноат корхоналарининг иш фаолияти бир маромда юрмаяпти. Оқибатда бу тизим корхоналарида ишловчи аёллар турли сабаблар билан ишсиз қолишмоқда. Вилоят марказидаги «Муштарий» акционерлик жамиятида асосан хотин-қизлар ишлайди. Бу корхонада 1990 йилда 2907 нафар хотин-қиз ишлагани ҳолда, 1997 йил якунига кўра улар сони 374 нафарга тушиб қолган. Ёки бадиий буюмлар фабрикасида ўша пайтда 730 нафар хотин-қиз меҳнат қилган бўлса, бу йил 68 нафар ходимгина меҳнат қилаяпти. Учқўрғон ва Ҳақулобод йигирув-тикув фабрикаларидаги аҳвол ундан ҳам баттар. Демак, вилоятда хотин-қизлар ишлайдиган корхоналарда уларни иш билан таъминлаш давр талабига жавоб бермайди. Қишлоқ жойларидаги ишловчи аёллар олишаётган маош ҳам кўнгилдагидек эмас. Ёки 10 минг нафардан ортиқ аёлнинг ўртача ойлик маоши 750 сўмдан кам. Шунингдек, вилоятнинг коммунал ва маиший хўжалик корхоналарининг 27 фоиз, маданият муассасаларининг 35 фоиз ишловчилари кам таъминланган оила бўлиб қолмоқда. Бинобарин, биз бу борада маҳаллий бошқарув идоралари, ҳокимликлар билан ҳамкорликда зарур тадбирлар ишлаб чиқишни мўлжалламоқдамиз.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

Касаба уюшмалари ҳаётидан

МЕҲНАТ МУҲОФАЗАСИ ЭЪТИБОРДА

Нукус шаҳрида Қорақалпоғистон республикаси касаба уюшмалари Кенгашининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда «Ишловчиларнинг меҳнатини муҳофаза қилишни янада яхшилаш учун иш берувчи ҳамда касабақўмларнинг диққат-эътиборини жалб этиш» масаласи муҳокама қилинди. Бу юзасидан касаба уюшмалари Қорақалпоғистон республикаси Кенгаши Раиси Бибиойим Юсупова маъруза қилди.

Маърузачи кейинги йилларда Қорақалпоғистон республикаси касаба уюшмалари Кенгаши меҳнаткашларни ижтимоий, ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилиш масалаларини ҳал этишда республика Вазирлар Кенгаши билан тиғиз ҳамкорликда изчил фаолият кўрсатмоқда, деб таъкидлади. Жумладан, сўнгги беш йилда ишлаб чиқаришда жароҳатланиш даражаси кескин камайди. 70 фоиздан ортиқ корхоналарда, масалан «Элтекс», «Катекс» ҳиссадорлик жамиятларида, Нукус спирт ишлаб чиқарувчи цехида, Бўстон, Чимбой, Мангит, Нукус нонвойхоналарида, Қоратоғ нефтебазасида иш ўринлари меҳнатни муҳофаза қилиш стандарти ва нормалари талаблари даражасида амалга оширилмоқда. Қўнғиротда қурилаётган сода заводида меҳнат шароитини яхшилаш, хизмат кўрсатиш иншоотларини ишга туширишда аниқ режа асосида иш юргизилмоқда. «Қорақалпоқтранс» ҳиссадорлик давлат бирлашмасига қарашли кўпгина автотранспорт хўжаликларида санитария-маиший хизмат кўрсатиш хоналари талаб даражасида намунали хизмат кўрсатаётир.

«Тахиатошдон», «Тахиатош ГРЭС» корхоналарида эса меҳнатни муҳофаза қилиш ва ижтимоий муаммоларни ҳал этиш учун Қорақалпоғистон бўйича ўртача сарфланган маблағлар даражасидан анча кўп маблағ сарфланмоқда. Қорақалпоғистон электр тармоқлари корхоналарида 1997 йили меҳнатни муҳофаза қилиш, қулай ишлаш ва яшаш шароитлари яратиб бериш тадбирларига 3,5 миллион сўм сарфланди.

Маърузачи, бир қатор ижобий ўзгаришларга қарамасдан саноат, қурилиш, транспорт ва қишлоқ хўжалиги тармоқларида меҳнатни муҳофаза қилиш шароитларини янада яхшилашга етарли эътибор берилмаётганини алоҳида қайд қилди. Меҳнат шароитлари белгиланган нормаларга мутлақо жавоб бера олмайдиган бир қанча ишлаб чиқариш корхоналарни, цехларни, бўлинмаларни фойдаланиш давом этмоқда, натижада минглаб кишилар зарарли ва хавфли ишлаб чиқариш факторлари мавжуд бўлган, жисмоний оғир меҳнат шароитларида ишламоқда.

Хотин-қизларни оғир, уларнинг саломатлигига зарарли ва хавфли иш ўринларига жалб этиш давом этмоқда. Энг зарурий жиҳати шундаки, аёлларга қулай меҳнат ва яшаш шароитларини яратиб бериш ҳамон шу куннинг муҳим муаммоларидан бири бўлиб қолмоқда. Масалан, Нукус, Чимбой шаҳарларидаги озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи корхоналарда, Хўжайли ип-йигирув тўқимачилик фабрикасида, Беруний шаҳридаги шу турдаги корхонада, «Чимбой момиғи» ҳиссадорлик жамиятида санитария-маиший хизмат кўрсатиш шароитларини яратишга етарли диққат қаратилмаётир.

Жойларда автотранспорт ҳодисалари кўпроқ учрамоқда. Қорақалпоғистон Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги ва «Агромашсервис» Қорақалпоғистон ишлаб чиқариш бирлашмаси «Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг 14-модддасини бажармасдан, шу кунга қадар жойлардаги корхоналарда йўл ҳаракати хавфсизлиги инженери лавозими таъсис этилмаган.

Баъзан меҳнатни муҳофаза қилиш масаласига иккинчи даражали иш сифатида қаралиб, касабақўмларнинг меҳнат муҳофазасини таъминлаш, иш шароитларини яхшилаш тўғрисидаги ҳаққоний талабларига етарли эътибор берилмаяпти.

Деҳқончилик саноати мажмуига қарашли айрим корхоналарда ишловчиларни махсус кийим-кечаклар билан таъминлаш талаб даражасида эмас. Айниқса, пахта тозалаш корхоналарида, автотранспортва қурилишда бундай камчиликларни тезроқ бартараф этиш фақат умум ишига фойда келтириши айни ҳақиқатдир.

Кўпгина тармоқ касабақўмлари фаолиятида жамоатчилик асосида иш юритувчи меҳнатни муҳофаза қилувчи комиссиялар фақат қоғозда, хўжакурсинга иш юритаяпти.

Мажлисда маъруза юзасидан бўлган музокараларда мураккаб экологик вазиятда яшаб ва меҳнат қилаётган аҳоли меҳнат муҳофазасини кафолатли равишда муҳофаза қилиш ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлигини алоҳида кўрсатиб ўтилди.

А. ИСКАНДАРОВ.

Касаба уюшмалари ва ишлаб чиқариш

МОДДИЙ МАНФААТДОРЛИК ОШГАЧ

Бухоро пахта тозалаш заводи ҳиссадорлик жамиятига айлантирилганига ҳам 3 йилдан ошди. Ўтган давр мобайнида меҳнат жамоаси ишлаб чиқаришда бир қатор ютуқларни қўлга киритди. Ишчи-хизматчиларни ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан муҳофаза этилганлиги, маъмурият ва касаба уюшма қўмитаси ўртасидаги жамоа шартномасининг тўлиқ бажарилаётганлиги муваффақиятлар омили бўлаяпти.

Бу ерда асосан вилоятнинг Бухоро ва Жондон туманларидан келтириладиган пахта қайта ишланиб, Корея, Хитой, Англия, АҚШ, Швейцария сингари хорижий давлатлар ва ҳамдўстлик мамлакатларига етказиб берилади. Ўтган йили жами 62 минг 760 тонна пахта қайта ишланди. 1997 йил якуни бўйича 1 миллиард 242 миллион 903 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, олинган соф фойда 23 миллион 73 минг сўмни ташкил этди. Меҳнат жамоасига 1997 йилнинг 6 ойи учун 2 миллион 282 минг сўмлик дивиденд берилган. 1996-1997 йиллар давомида ишчиларга ҳаммаси бўлиб 5231 та акция тарқатилган.

Моддий манфаатдорликнинг тобора ошиб бораётганлиги меҳнат аҳлини янада унумли ишлашга даъват этмоқда. Ҳозирги пайтда корхонада 770 нафарга яқин киши меҳнат қилаяпти. Уларнинг 250 нафари хотин-қизлардир. Корхона маъмурияти ва касаба уюшма қўмитаси (раиси Гулсара Қутлиева) ишчиларнинг унумли меҳнат қилишлари, маданий дам олишлари учун барча шарт-шароитларни яратиб беришга ҳаракат қилаяпти.

Соғломлаштириш борасида алоҳида эътибор берилмоқда. Ўтган йили 20 нафарга яқин ишчи вилоят физиотерапия шифохонасида бепул даволаниб, ўз соғлиғини тиклаб олди. «Ситораи Мохи Хосса» санаторийсида ҳам 4 нафар ишчи дам олди. Йўлланмалар корхона ҳисобидан тўланди. Корхона ва шифохоналар ўртасида тузиб келинаётган шартномалар ўзининг ана шундай самараларини бериб келмоқда.

Корхонанинг барча ишчилари шаҳар транспортидан бепул фойдаланадилар. Меҳнат таътилига чиқиш пайтида ишчиларга 1 ойлик маош миқдорида қўшимча иш ҳақи берилади. Туғилган кунлари муносабати билан ҳар бир ишчига 1000 сўмдан пул бериб бориш анъанага айланган. Ўзларининг 50, 55 ва 60 ёшли таваллуд тўйларини нишонлайдиган кишилар ҳам 2 минг сўмдан мукофот пули олиб турибдилар.

Яхши дам - меҳнатга ҳамдам деганларидек, ҳар йили корхона ишчиларидан 45-50 нафарга яқини Тошкент, Самарқанд сингари қадимий ва навқирон шаҳарларда саёҳатда бўлиб, маданий хордиқ чиқаришмоқда. Йўл кира, меҳмонхоналар хизмати ва бошқа харажатлар учун тўловларни корхона маъмурияти ўз зиммасига олган.

Корхонада ҳалол меҳнат қилган иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларидан 26 нафари, афғон уруши иштирокчиларидан 7 нафари, оғир уруш йилларида фронт ортида меҳнат қилган кишиларнинг 10 нафари маъмурият ва касаба уюшма қўмитасининг доимий эътиборида. Уларга вақти-вақти билан моддий ёрдам берилмоқда. Меҳнат фахрийларига ҳам эътибор кучайтирилган. Уларга йил давомида бир марта пенсияларига қўшимча тарзда 500 сўмдан пул бериб борилмоқда.

Корхона қошида дам олиш хоналари, сауна, ҳаммом, болалар боғчаси, ошхона ишлаб турибди. Меҳнат жамоаси аъзоларига бепул махсус кийим-бош бериш, оила йилида касаба уюшма қўмитаси қарорига асосан ойликка қўшимча равишда йил давомида бир марта 2000 сўм миқдорида моддий ёрдам бериш, жорий йил учун тузилган жамоа шартномасида ўз аксини топган. Бундан ташқари аёлларга боласи 2 ёшдан ўтгандан кейин ҳар чоракда 400 сўмдан моддий ёрдам бериб борилади. Жамоа шартномасига мувофиқ ҳиссадорлик жамиятида 1 йилдан 5 йилгача ишлаган кишиларга пенсияга чиқишлари олдидан 1 ойлик маош миқдорида, 6 йилдан 15 йилгача ишлаган кишиларга 2 ойлик маош миқдорида, 16 йилдан 30 йилгача ишлаган кишиларга 3 ойлик маош миқдорида, 31 йилдан кўп ишлаган кишиларга 4 ойлик маош миқдорида моддий ёрдам кўрсатилмоқда.

Ойлик маошлар ишчиларга ўз вақтида бериб борилаяпти. Ишчиларнинг ойлик маоши ўртача 5-6 минг сўмни ташкил этади.

Ҳиссадорлик жамиятининг ўз меҳнат пешқадамлари бор. 1 ва 2-ишлаб чиқариш бригадалари пахта узатувчилари Ҳалим Саидов, Шариф Эшов, тола ажратиш цехи созловчиси Искандар Йўлдошев, тола ажратувчи Янги Ашуров, таъмирлаш- механика цехи созловчиларидан Ҳамро Аҳмедов, Бахтиёр Жўраев, Эркин Тошевлар шулар жумласидандир.

Корхона ҳузурида фаолият кўрсатаётган ёрдамчи хўжаликда ҳозирги пайтда 70 бош қорамол, 86 бош қўй парвариш қилинмоқда. Шу йилнинг 2 ойи давомида ёрдамчи хўжалик ҳисобидан корхона ишчиларига 1560 килограмм серқаймоқ сут етказиб берилди.

Хуллас, меҳнат аҳлига ғамхўрлик ишлаб чиқаришда пировард натижаларга эришишда муҳим аҳамият касб этмоқда. Ҳиссадорлик жамияти меҳнат жамоаси Оила йили деб эълон қилинган 1998 йилда ҳам янги муваффақиятларга эришиш мақсадида астойдил иш олиб боришмоқда.

А.ИСТАМОВ,
«Ишонч» мухбири.

Нарпай тумани пахтакорлари вилоятда биринчилардан бўлиб чигит экишни бошлаган эди. Айни пайтда туман хўжаликларида бу масъулиятли юмуш қизғин олиб борилмоқда. Туман далаларида чигитни плёнка остига экадиган 60 та очиқ усулда экадиган 185 та мослама унум билан ишлатилаяпти. Кузга бориб 31 минг тонналик оқ олтин хирмони бунёд этишни кўзлаётган нарпайлик databodeҳқонлар чигит экишни 10-12 иш кунида якунлашга аҳд қилган. «Ғалаба» ёпиқ турдаги пиллачилик жамияти тумандаги энг илғор пахтачилик хўжаликларидан бири ҳисобланади. Бу йил ғалабаликлар 730 гектар майдонга «Қирғиз-3» навли чигит қадашаяпти. Пахтакорлар чигит экишни 10 иш кунида тугатишни мўлжаллашган эди. Ҳозирданоқ хўжаликнинг Собир Эргашев, Муҳаммад Очилов, Комил Аллонов, Қўчқор Ражабов бошчилик қилаётган бригадаларида экиш ишлари ниҳоясига етказилди.

Суратда: Хўжалик бош ҳосилоти Абдуқаҳҳор Тожиев.

Т.НОРҚУЛОВ
(ЎзА) олган сурат.

Маданият хабарлари

РЕСПУБЛИКА ХАЛҚ ТАЪЛИМИ АНЖУМАНИ

«Таълим тўғрисида»ги Қонун ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» ғоялари ва кўрсатмаларини ҳаётга тадбиқ этиш мақсадида Ўзбекистон халқ таълими вазирлиги кетма-кет бир неча тадбирларни амалга оширмоқда. Масалан, 1997 йил 18-19 декабрь кунлари юқорида кўрсатилган ҳужжатлар ғояларини амалиётга жорий этишга бағишланган «Республика халқ таълими ходимлари малакасини ошириш янги босқичда» мавзусида А.Авлоний номидаги халқ таълими ходимлари малакасини ошириш Марказий институтида II-Республика илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтган эди. Унда 4 гуруҳдаги шуъбаларда «Республика халқ таълими ходимлари малакасини ошириш ва қайта тайёрлашни янги босқичга кўтариш омиллари» (А.Акмалов), «Миллий ҳунармандчилик ўқитувчиларини менежерликка тайёрлаш» (К.Давлатов, И.Исмоилов), «Малака ошириш тизимида информатика ва информацион технологияларни ўқитиш ҳақида» (А.Баҳромов), «Жисмоний тарбиядаги муаммолар ва замонавий талаблар» (Т.Усмонхўжаев) каби 72 та маърузалар тингланди. Мазкур маърузалар тезислари эса 2 та тўплам шаклида нашрдан чиқарилди.

Шу йил 16-17 апрель кунлари эса Бухоро шаҳрида «Республика халқ таълими ходимлари малакасини ошириш тизимини такомиллаштириш муаммолари» мавзусида II республика халқ таълими анжумани бўлиб ўтади. Унга республикадаги барча вилоят малака ошириш институтлари раҳбарияти, мактаблар, шаҳарлар, туманлар ва вилоятлардаги халқ таълими жонкуярларининг энг тажрибалилари, энг илғор ходимлари ўз маърузалари билан қатнашадилар. Ялпи мажлис ва 2 та шуъбада жами 60 дан ортиқ илмий-амалий йўналишдаги маърузалар тингланади ва 2000 йилгача амалга ошириладиган зарур тавсиялар қабул қилинади.

Анжуманда республикада халқ таълими ходимлари малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш тизимини яратиш йўлида қизғин баҳс ва мунозаралар бўлиб ўтади. Халқ таълими вазирлигининг мўлжалига кўра мазкур тингловчилардан 300 га яқин кишилар иштирок этиши мўлжалланмоқда.

Байит ТУРДИЕВ,
Садоқат ФАЙЗИЕВА.

РИЗАМАТ ОТА ИЗДОШИ

Беш-ариқ туманининг «Ўзбекистон» сиҳатгоҳига қадам ранжида қилган Тўхтасин ака Нишоновнинг қўли гул боғбон эканига шоҳид бўлади.

Бундан чамаси ўн йил аввал ўша ерда бўлганимда, бир йиллик ёнғоқ кўчатидаги икки дона нишона ёнғоқни кўриб ҳайратдан ёқа ушлаган эдим. Негаки, ҳовлимиздаги ёнғоқ дарахти 10 йил деганимда ҳам ҳосилга кирмаган, жаҳл билан таг-тугидан кесиб ташлаган эдик.

Шифо масканининг атрофи боғ. Тўхтасин ака ана шу боғда ишлайди. Тўхтасин ака эккан 60 туп ёнғоқ бир йил ичида нишона ҳосил берганини давраларда айтганимда кўпчилик ишонмади.

Салкам 17 гектар боғда 30 хилдан ортиқ мевали дарахтлар барқ уриб ўсаётгани киши кўзини яшнатади. Бош сиҳатгоҳ шифокори Ғанижон Ширинов Тўхтасин ака ҳақида:-«Отахонимиз дарахт тилини яхши биладилар!»-деб қўйди. Чиндан ҳам шундай. Чунки Тўхтасин ака билан боғдаги ҳар бир дарахтнинг ёши, мевасининг ҳосияти ҳақида завқ-шавқ билан ҳикоя қилиб берди.

- Ёнғоқдаги эфир мойи инсон саломатлиги учун ниҳоятда фойдали, тиш милки бўшлиғи, тиш оғриғига даъво бўлади. Ёнғоқ мағзини олиб ўтга товлаб оғриган тиш ва газак олган жойга қўйилса бир зумда тузатади. Боғимизда ҳозир 60 туп ёнғоқ дарахти бор. Анор, узум, шафтоли, шотут ҳосили ҳам олинади.

Ризамат ота Мусамуҳамедов издоши Тўхтасин ака Нишонов ишидан шифохона маъмурияти ва бу ерда даволанаётган беморлар беҳад мамнун бўлмоқдалар. Негаки дастурхонда боғбон етиштирган ноз-неъматлар доимо тўкин бўлаётир.

Саидмурод САИДАҲМАД

Касаба уюшмалари иш тажрибасидан

ҲАММА СОҲА ЭЪТИБОРДА

Пахтакор тумани ташкил бўлганига бу йил 25 йил тўлади. Туман таълим ходимлари касаба уюшма қўмитаси ташкил этилганига ҳам чорак аср бўлмоқда. Тармоқ касаба уюшмалари халқ таълими соҳаси кишилари ишини уюштиришда, уларга моддий-маънавий ғамхўрликлар кўрсатишда, ўқитувчиларнинг меҳнат ва ижтимоий муҳофазасини яхшилашда, Президентимиз Фармонларининг бажарилишини таъминлашда, «Халқ таълими тўғрисида» ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури» ҳақидаги қонунларни бажаришда, маънавият ва маърифат ишларини яхшилашда фаоллик кўрсатиб келмоқда.

Туманда ҳунар лицейи, мактаб интернат, лицей интернат, 3 та кечки мактаб, 17 та ўрта таълим мактаблар, 9 та болалар боғчаси, спорт мактаби, ёпиқ сув ҳавзаси, кашшофлар саройи фаолият кўрсатмоқда. Ана шу билим масканларида 1515 нафар касаба уюшма аъзоси меҳнат қилмоқда. Улар 34 та бошланғич ташкилотга уюшган. Давлат уйларида яшаб турган 628 нафар ходимнинг уйлари бепул хусусийлаштириб берилди.

Қишлоқда яшовчи муаллимлар электр, уй-жой, газ ва сувга пул тўловлардан 100 фоиз, шаҳарда яшовчилар эса 50 фоиз озод қилинган. Маошлар ўз вақтида берилаяпти.

Шу кунга қадар 24 муаллимга турли сиҳатгоҳларга бепул йўлланмалар берилди. Зарарли шароитда машғулот олиб бораётган 29 ходимга 12 фоизли устама ҳақ тўланмоқда.

Ҳукуматимиз қарорларидан келиб чиқиб туманда «Тест маркази» ташкил этишга киришилган эди. Жиззах вилоятида биринчи бўлиб иш бошлаган ушбу «тест маркази» туман халқ бўлими қошида фаолият кўрсатмоқда. Марказга 60 нафар ўқувчи жалб қилинган ва уларга 8 нафар муаллим сабоқ бермоқда.

Таълим ходимлари касаба уюшма қўмитаси ёрдамга муҳтож муаллимларга Наврўз куни 17 минг сўм миқдорида моддий ёрдам кўрсатди. Меҳнат фахрийларидан 4 кишига сиҳатгоҳларга бепул йўлланма берилди. 3-мактабнинг ўқитувчиси, ҳозирда ногирон Х.Абдураҳимовга бепул аравача ажратилди. 22 кишига касабақўмнинг эсдалик совғалари улашилди.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири

Тозалик–ҳамманинг иши

Давлатимиз раҳбарининг «Санитария қонунларини бузганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Фармонида туман ва шаҳарлардаги аҳоли яшаш жойларининг санитария-эпидемиология вазияти учун коммунал ва санитария хизматлари раҳбарлари билан биргаликда ҳокимларнинг ҳам шахсий жавобгарлиги белгиланган.

- Фармон эълон қилганидан сўнг вилоятдаги 46 объект антисанитария ҳолатида бўлгани учун ёпиб қўйилди. Санитария-гигиена қоидалари бузилишига йўл қўйган мансабдор шахслар, жумладан, Бухоро тумани ҳокими ўринбосари Аҳмад Ҳайдаров, Жондор тумани ҳокими ўринбосари Жамол Тўев, Коган шаҳри ҳокими ўринбосарлари Шавкат Рўзиев ва Раҳмат Сатторов жаримага тортилди,- дейди Бухоро вилоят санитария-эпидемиология станцияси бош врачи ўринбосари Хайриддин Қосимов. - Қишлоқ жойларидаги ишдан чиққан ва авария ҳолатидаги 17 та сув тармоғи тиббиётчиларнинг талаби билан қисқа муддатда таъмирланди.

Шу кунларда Бухоро, Коғон, Ғиждувон ва бошқа шаҳарларда ободонлаштириш, йиғилиб қолган ахлат уюмларини чиқариб ташлаш, хонадонларни саранжом-саришталаш авж олдирилмоқда. Бу ишга аҳоли пунктлари ва маҳаллалар жамоатчилиги жалб этилаётир.

Илҳом САФАР,
ЎзА мухбири.

ҲАРАКАТДА БАРАКАТ

Қашқадарё вилояти Касби туманидаги Алишер Навоий номли жамоа-ширкат хўжалигининг чорвачилик фермасида ишловчилар иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш, бозор иқтисодиёти шароитида чорвадорларни моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш, ижтимоий ҳимоялаш йўли билан қийинчиликларни бартараф этиб келмоқдалар. Ферма мудири Абдурайим Қаҳҳоровнинг изланувчанлиги, тиниб-тинчимаслиги, ўз ишига фидойилиги туфайли тармоқда ижобий томонга ўзгариш юз бера бошлади. Бундан 4-5 йил олдин қолоқлар сафидан «мустаҳкам» жой эгаллаб турган чорвачилик фермаси бугунги кунда илғорлар сафидан ўрин олмоқда.

Халқимиз бекорга «моли тўқнинг -кўнгли тўқ» деб айтмаган. Бу ҳикмат замирида олам-олам мазмун мужассамлашган. Ҳақиқатдан ҳам озуқа мўллиги маҳсулот сероблиги, демакдир. Кейинги пайтларда ферма ходимлари озуқа экинларидан мўл ҳосил йиғиб олмоқдалар. Жамғарилган ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш йўлга қўйилган. Озуқалар молларга исроф қилинмасдан етказиб берилаяпти. Озуқа цехида буғлатилган, агрегатлар ёрдамида майдаланган ем-хашак иқтисод қилинмоқда. Бу чорва молларини белгиланган рацион асосида озиқлантиришга имкон туғдирмоқда.

Чорвачилик фермасида ҳозир ҳар бош сигирдан 10 литр атрофида сут соғиб олинмоқда. Сигирларнинг оғзи кўкка тегса, улардан соғиб олинадиган маҳсулот янада ортади. Ферма мудири тажрибали чорвадорлардан саналади. Унинг саъй-ҳаракати натижасида 1989 йилда қурилган чорвачилик комплексидан самарали фойдаланилмоқда. Комплекс 600 бош қорамолни боқишга мўлжаллаб қурилган. Комплексда чорвадорлар ишини енгиллатиш мақсадида кўпгина иш жараёнлари механизациялаштирилган. Масалан, бу ерда 1,5-2 тонна дағал хашакка ишлов берадиган озуқа цехи ишлаб турибди. Молхоналарни чиқиндилардан тозалаш, сигирларни соғиш, озиқлантириш, суғориш ишлари механизмлар ёрдамида бажарилмоқда. Сигирлар сонини кўпайтириш, зотини яхшилаш мақсадида сунъий қочириш пункти мавжуд. Ҳозирги кунда фермада 314 бош қорамол боқилаяпти. Улардан 150 тасини соғин сигирлар ташкил этади. Ўтган йили сигирлардан 360 тонна серқаймоқ сут соғилди. Давлатга 262 тонна сифатли маҳсулот етказиб берилди. Ҳар бош сигирдан йил давомида 2400 килограммдан сут соғишга эришилди. Фермада бу йил 150 бош сигир соғилаяпти. Ҳисоб-китоблардан маълум бўлишича, ферма жамоаси ўтган йилнинг шу даврига нисбатан сигирлардан 8-10 тонна кўп сут соғиб олди.

Фермада 33 нафар чорвадор меҳнат қилаяпти. Соғувчиларнинг кўпчилиги ўрта мактабни тугатган ёшлар бўлиб, ўз вазифаларини сидқидилдан адо этмоқдалар. Башорат Муқимова, Наргиза Маматова сингари «оқ чашма» соҳибалари ферманинг юлдузлари ҳисобланишади. Уларнинг ҳар бирига 12 бошдан сигир бириктилган. Илғор соғувчилар ўзларига бириктилган соғин сигирларнинг ҳар биридан кунига 9-10 литрдан сут соғиб олмоқдалар.

Чорвадорларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш намунали йўлга қўйилган. Дам олиш хонаси дид билан чиройли қилиб жиҳозланган. Бу ерда телевизор, радио қўйилган. Мамлакатимизда чиқадиган газета ва журналларнинг янги сонлари мунтазам келтириб турилади. Ферма чорвадорлари ишдан бўш пайтларида телевизор кўриб, матбуот нашрларини ўқишади. Бу уларнинг дунёқарашини ўзгартириб, тафаккурини бойитишга хизмат қилмоқда.

Жамоа-ширкат хўжалиги касаба уюшмаси қўмитаси раиси Хушмурод Отамуродовнинг сўзига қараганда чорвадорлар ижтимоий ҳимояга олинган. Ҳар куни тушликда бепул иссиқ овқат берилади. Ошпаз Дилором Султонова тайёрлаётган таомларнинг сифатига алоҳида эътибор бермоқда.

Тадбиркор раҳбар Абдурайим Қаҳҳоров ва чорвадорларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли ферманинг ишида ўйлаб, етти ўлчаб, бир кесади. Бир сўз билан айтганда, ишнинг кўзини билади. Жамоани аҳил ва иноқ бўлишга даъват этади. Ҳамжиҳат ва ҳамфикр бўлиб меҳнат қилишда ҳикмат кўп. Ота-боболаримиз таъкидлаганидек, бирлашган ҳар ишга қодир.

Жўра ЮСУПОВ.

Ўқинг, қизиқ

Чеварлар қўлидаги ноёб машина

Андижон вилоятининг Бўз тумани марказида Наврўзга бағишлаб ташкил этилган ҳунармандлар ярмаркасида чевар Мунавварxон Камолова тиккан буюмлар мутахассисларнинг юқори баҳосига сазовор бўлди. Унинг қўлидан чиққан сўзана, дастурхон, келинлар уйини безатадиган бошқа миллий буюмлар нафислиги ва чиройлилиги билан ҳамманинг эътиборини жалб қилди.

Мунавварxон бу буюмларни онаси Иноятхон опа Мирзаева совға қилган оддий тикув машинасида тиккан. Иноятхон опага эса, тикув машинаси онасидан мерос қолган. Машина 1878 йилда Парижда ясалган бўлиб, 120 йилдан буён Бўздаги чеварларнинг бир неча авлодига хизмат қилмоқда.

Ҳозир бу машинада Мунавварxоннинг қизи Нафисахон ишлаб, чеварлар анъанасини давом эттирмоқда.

К.НИЗОМОВ,
ЎзА мухбири.

1998 йил ~ Оила йили

Оила даврасида

Ҳозирги кунда тўй ҳашамларимиз кўпчилик хонадонларда жуда дабдаба билан ўтаётгани ҳеч кимга сир эмас. Лекин Қашқадарё вилояти, Касби туманидаги Муғлон қишлоғида истиқомат қилаётган Қудрат Арабовлар оиласи яқинда бир тўй қилди.

Тўйбоши бўлмиш Қудрат аканинг акаси Зиёдулла хожи дастурхонга спиртли ичимлик қўймасликни маслаҳат берганида ука ўйланиб:

- Қандай бўларкин, спиртли ичимлик қўймасак одамлар гапирмайдими?- деди.

Таклиф

ҚАШҚАДАРЁДА БИР ТЎЙ БЎЛДИ

- Шундай дейишингни билардим ука «одамлар гапиради, одамлар гапиради» деб баъзи кишилар тўй, маъракани ўтказаман деб қарзга ботишаётгани сир эмас. Дастурхонларга арок қўйиб ҳамма маст-аласт, кимдир ким биландир сўкишкан уришган ҳам янгилик эмас. Хуллас, шириндамни охири аччиқ аламга айланади. Ҳозир кўпчиликнинг фикри спиртли ичимликларсиз тўйни ўтказиш. Лекин кимнидир бу ишни бошлаб беришини кутиб туришибди. Кел ука, шу савобли ишни бизлар бошлаб берайлик.

Зиёдулла бобонинг фикри укага маъкул тушди. Тўй бошланди. Меҳмонлар куёв-келин бўлмиш Шуҳратжон ва Дилфузахонларни бахт кечаси билан самимий қутлашди. Дастурхонга миллий таомлар, сарҳил мевалар қўйилди. Ҳамма ҳурсанд. Тўй ўйин кулги ҳазил мутойиба билан эсда қоларли бўлиб ўтди.

- Мана ажойиб, ҳавас қилса арзийдиган тўй қилса бўларкан-ку- дейишди меҳмонлар...

Хуллас Қашқадарёда бир тўй бўлди. Бу замонавий, ихчам, камхарж тўйдан ҳамманинг кўнгли тўлди.

Абдулла АЙИЗОВ,
«Ишонч» мухбири.

Одамийлик сабоқлари

ҲАЛОЛ ЛУҚМА ХОСИЯТИ

Бир зот чўлдан ўтгач не-не азоблар билан жаннат мисоли бир боғу бўстонга дуч келибди. Ташналик, очлик азобидан юрарга ҳоли қолмаганидан анҳор бўйига ўтирибдида, сув олмоқчи бўлиб энгашган экан қалқиб келаётган қипқизил олмага кўзи тушибди. Олмани олиб, шоша-пиша тишлабди ва чайнаб-чайнамай ютиб юборибди. Лекин шундан кейин бу ишидан пушаймон бўлибди. Эгасидан сўрамай олмани едим, бировнинг ҳақи-ку, энди нима қиламан, билмай катта гуноҳга ботдимку, деб афсус-надоматлар чекибди. У тишланган олмани ушлаганича мева эгасини қидириб кетибди. Ногаҳон у ҳашаматли сарой олдидан чиқибди. Дарвоза олдида найза ушлаган сарбозлар турган экан. Сўраб-суриштириб, боғнинг эгаси шу шаҳарнинг подшоси эканини билиб олибди. У сарбозлардан подшоҳнинг олдига киргизишларини, билмасдан тишлаган шу олма учун унинг розилигини сўрамоқчи эканини айтибди. Сарбозлар битта олмага шунча гапми, деб уни майна қилиб олдиларига солиб ҳайдашибди. Шунда у зот подшонинг розилигини олмасдан ҳеч қаерга кетмаслигини уларга айтибди.

Воқеанинг гувоҳи бўлган сарой аёнларидан бири буни подшоҳга етказибди. Подшоҳ уни чақиртирибди. Қараса жулдурвақа кийимли, юзидан нур ёғилиб турган йигит тишланган қипқизил олмани ушлаганча турган эмиш. У подшоҳ ҳақига дуолар айтгач, дебди.

- Эй, подшоҳи олам, мен боғингиздан оқиб чиққан мана шу олмани сиздан сўрамай, очликдан ғолиб келиб тишлаб едим. Шу бир тишлам олма учун рози бўлсангиз бўлди, йўқ эрса қиёматда Аллоҳга қайси юз билан қарайман. Ахир, Аллоҳ Қуръони каримда айтгану, бандам оламни гуноҳ билан тўлдирсада, лекин астойдил тавба қилса гуноҳини кечаман, лекин бировнинг ҳақини кечмайман, деб.

Подшоҳ уни ниҳоятда ҳалол, пок қалбли, имонэътиқодли инсон эканини тушунибди-да, дебди:

- Йўқ. Рози эмасман. Бир шартим бор. Шуни бажарсангиз рози бўламан. Кўзимнинг оқу қораси ёлғиз қизим бор. Кўзи кўр, оёқ-қўллари шол, қулоғи кар, тили соқов. Шунга уйланасан.

- Майли. Аллоҳ ризоси учун шартингизни қабул қилдим, дебди у. Подшоҳ тўй томошалар қилиб, қизини ҳалиги кишига никоҳлаб берди. Келин-куёв ёлғиз қолган кечада қараса, олдида малоҳатда ягона, сарв қомат, пари рухсор қиз турганмиш. У югуриб гўшангадан чиқибди.

- Подшоҳим, мен бу қизингизни олмайман. Сиз гаранг, соқов, кўр, оёқ-қўллари шол, деган эдингиз, ўша қизингизни беринг менга.

- Эй, хушбахт,-дебди подшоҳ,- қизимни кўр, соқов, гаранг дедим, у номаҳрамни кўрмаган, ғийбатли сўзларни гапирмаган, фосиқ сўзларга қулоқ солмаган, оёққўлининг шоллиги эса - менинг рухсатимсиз остона ҳатлаб кўчага чиқмаганлиги.

Мен сенинг Аллоҳнинг солиҳ, ҳалол, имонли бандаси эканингни билгач, қизимни сенга беришга қарор қилдим, зеро бу шаҳарда сендек имони бутун одамни тополмасдим.

Лекин орадан бир ой ҳам ўтган бўлсада куёв келинга яқинлашмасди. Келин онасига бориб воқеани гапириб берди. Подшоҳ куёвини чақирди.

- Қани, ёнимга ўтирингчи, ўғлим. Яхши биласиз, пайғамбаримиз Муҳаммад Салоллоҳу Алайҳи вассалам уйланинглар, фарзанд кўринглар, мен қиёматда умматларимнинг кўплиги билан фахрланаман,-деганлар. Нима, қизимиз сизга ёқмаяптими? Шу кунгача қўлингизни ҳам тегизмабсиз. Шаръий хотинингиз бўлса.

- Мени афв этгайсиз,- падар,-деди куёв. Мен эгасидан сўрамасдан олма едим. Ўша мен еган олма 40 кундан сўнггина баданимдан бутунлай чиқиб кетади, шунда мен пок бўламан, бинобарин шундагина мендан туғиладиган бола ҳам ҳалол луқма хосиятидан солиҳ бўлади.

Мазҳабимизнинг бошчиси Имом Аъзам ана шундай отадан бино бўлиб, Ислом оламининг султонларидан бўлдилар.

Бу ҳикоятдан маълум бўлдики, ҳалол луқма еган инсон фарзанди сиҳат-саломат, етти мучаси соғ, имонли, эътиқодли мўмин бўлади. Ҳалол-ҳаромни фарқ қилмаслик эса кишини асло яхшиликка олиб бормайди.

Республика «Ибратли келин» кўрик танлови ғолиблари: (чапдан) Садоқатхон ЖЎРАБОЕВА (1-ўрин, Тошкент вилояти) ва Шаҳноза ЙЎЛДОШЕВАлар (2-ўрин, Тошкент шаҳри. **Р. ГАЛИЕВ олган сурат.**

АСРДАН ОШГАНЛАР

Самарқанд вилоятининг Оқтош шаҳрида яшовчи Гулистон аянинг ёши юздан ошди.

Онахоннинг наслу насаби асли Қашқадарё вилояти Косон туманининг Пўлати қишлоғига бориб тақалади. Ўша вақтларда йиллар ҳисоби аниқ юритилмаганми, ёки онахоннинг ёдидан бироз фаромуш бўлганми, ҳар ҳолда у кишининг ҳикоясидаги воқеаларнинг самарасини аниқлаштиролмадик. Илло, бу унчалик муҳим ҳам эмас.

- Болалигим дашт бағрида ўтган. Кейин турмушга беришди. Фарзандли ҳам бўлдик. Йили эсимда йўғу қаттиқ очарчилик бўлган йили кўч-кўронни орқалаб бу томонларга йўлга чиқдик,-деб сўзлайди Гулистон ая,- болаларнинг дадаси чўпон эди. Бир умр молнинг орқасидан юрган. Бу киши нима ишни лозим кўрса, шуни бажарардим. Болаларимиз улғайиб, элга нафи тегсин, деб яшадик. Худога шукр, ниятларимиз ижобат бўлди.

Бизга суҳбатлардан маълум бўлишича, Ўрин бобо (Гулистон аянинг эри) Нарпай туманининг собиқ Ленин номли хўжалигида чўпон бўлган. Ишда юқори натижаларга эришган. У кишининг невараси Файзулла ака Ўринов шундай эслайдилар:

- Дадамнинг дадалари Ўрин бувам ажойиб, кўнгли очиқ, меҳнаткаш ва талабчан инсон эдилар. Эл-юрт хизматидан чарчамасди. Урушдан кейинмиди экан, қишлоқ хўжалик ходимларининг Москвада бўлган қайси бир анжуманига боргандилар. Ўша вақтдаги давлат арбоблари билан тушган суратлари сақланиб қолган. Совғага берилган гилам, яна гармонь деб аталадиган чолғу олиб келганлари эсимда. Бувамиз ва бувимизнинг, ота-онамизнинг туриш-турмуши, тутуми, ўгитлари бизга бир умрлик ҳаёт сабоғи бўлди.

Оиланинг бошқа фарзандлари ҳам эл-юрт хизматида.

- Болаларим, невараларимнинг ҳаммасидан миннатдорман. Раҳимжон неварамнинг хонадонида яшаяпман, иссиқ-совуғимдан болалари, невара келиним хабардор. Қизларимнинг уйлари ҳам шу яқинда,-дейди Гулистон ая. - Бугунги кунда элимиз қаторида болаларимиз тинч, фаровон яшаётганини кўриб, эшитиб, бошдан кечирган кунларимиз ёдимга тушаверади.

Подшо замонида одамларнинг азобда қолиб, озодлик истагини, кейинчалик сиртдан қараганда озодлик берилдию, лекин таҳликада яшадик. Арзимас сабаб билан ёки айбсиз одамлар қатағон бўлиб кетди. Эҳ-ҳе, халқимизнинг қанча-қанча чиройли маросимлари йўқ бўлди. Буларнинг ҳаммасини бошдан кечирганмиз. Шу боис юртбошимиз Ислом Каримов хизмати билан эришганимиз бугунги Мустақиллик энг улуғ бахт десам ишонаверинг. Бунданда нурафшон кунларни кўрмаганмиз.

Р.ҚУРБОНОВ.

Quyonga o'xshamagan quyon

(ertak)

Shunday jonivor ham bo'lgan ekan bizning bu kattakon dunyomizda. O'zi quyon zotidan ekan-u, lekin qilig'i quyonga munosib emas ekan. U o'zining qarindosh urug'lariga, qo'ni-qo'shnilariga qo'shilmay, doim yakka yashab, katta hayvonlar bilan do'st bo'lishni o'ylar ekan. Shu niyatiga yetish uchun o'zicha turli rejalar tuzar ekan. Shunday xayol surib, nihoyat bir kuni u Tulki bilan do'st tutinibdi. Keyin undan qanday qilib katta hayvonlar bilan do'stlashsam ekan, deb maslahat so'rabdi.

- Bu juda oson,- debdi Tulki. - Beling baquvvatmi?

- Nima, belim baquvvat bo'lsa katta hayvonlar bilan kurash tushamanmi?

- Yo'q, tushunmading,- debdi Tulki hiringlab kulib. - ''Beling baquvvatmi?'' deganim ''Puling ko'pmi?'' deganim.

- Ha tushundim, tushundim,- debdi Quyon xursand bo'lib,- Pulim bor. Yetarlik.

- Bo'lmasa pulni ayama. Shavla ketsa ketsin, obro' ketmasin. Xarajatni katta qilib, mana shu kelayotgan yakshanba kuni uyingda kattakon dasturxon yozasan. Men ziyofatingga katta hayvonlarni sening nomingdan taklif qilaman. Shu bahonada ular bilan tanishib, do'st bo'lib olasan. Keyin qarabsanki, doim oshig'ing olchi. Hech kim sening mushugingni ''pisht'' deyolmaydi.

Bu gaplar quyonga yog'day yoqibdi. Ertasi ertalabdan boshlab o'zini o'tga urib, suvga urib, ziyofatga hozirlik ko'raveribdi. Nihoyat, yakshanba kuni Yo'lbars, Ayiq, Bo'ri, Tulki to'rtovlon mehmon bo'lib kelishibdi. Ziyofat tugab, ular ketgach, Tulki qaytib kiribdida.

- Quyonboy,- debdi u. - Mehmonlar yana keladigan bo'lishdi.

Quyon rozi bo'libdi-yu, o'ylanib qolibdi... Ha, mayli, qolgan pulimning boriga bozor qilaman deb qolgan pulini xarajat qilibdi. Biroq, bu jiyofat avvalgilardan yaxshi bo'lmabdi. Shuning uchun mehmonlar to'ymay qolib birbirlariga ma'noli qarashib olishibdi. Ularning dilidagini bilib qolgan jiyrak Tulki Quyonni mahkam ushlab Yo'lbarsning qo'liga tutqazibdi.

- To'ymagan bo'lsangiz, mana mezbonning o'zini yeng, to'yasiz qo'yasiz,- debdi u yaltoqlanib. Yo'lbars Quyonni g'arch-g'urch chaynab yeb qo'yibdi.

Agar nodon quyon katta hayvonlarning o'rniga qarindosh - urug'larini, qo'ni-qo'shnilarini ziyofat qilsa u shunday ahvolga tushmas edi.

Bolajonlar, bu voqea qadim zamonlarda bo'lib o'tgan ekan. Hozir unaqa anoyi quyonlar yo'q.

Sadogat FAYZIEBA tayyorladi.

«Ишонч» устахонаси

СУВ СЕПГИЧ МОСЛАМА

Пластмасса идишлардан резина ичак учига уланадиган мослама ясасангиз гулзорларни, экинзорларни суғориш анча енгиллашади. Одатда резина ичакдан тушаётган сув ерни ўйиб юборади. Бу мосламада эса бир вақтнинг ўзида бир нечта жўякларни суғориш мумкин. Уни тайёрлаш тартиби расмда кўрсатилган.

Х.ЭГАМОВ.
Расмлар муаллифники.

Ривоят

ТУҒИШГАННИНГ ҚАДРИ

Бир подшоҳ аёнлари билан бозор ичидан ўтиб борар экан йўл ўртасида чўзилиб ётган мурдага кўзи тушди. Унинг кийимлари жулдур, соқоли ўсиб кетган, бошида кулоҳи бор эди.

Мурдага кўзи тушган подшоҳ отидан тушди-да, уни қучоғига олди, нолаю фиғон қилиб кўз ёшлари жайҳундек оқиб, «вой жигарим» деб йиғлайверди.

Бир неча фурсатдан сўнг подшоҳ аёнларга «бу мурдани шоҳона иззат-икром билан ўрдага олиб боринглар, жаноза ўқиб, ўзимизнинг хилхонамизга қўямиз», деб амр қилди.

Жаноза ўқилиб жасад қабрга қўйилди, Подшоҳ мотам тутиб, қуръон тиловатлар қилдириб, хайру эҳсонлар қилди. Вақти келганда, вазир подшоҳдан ўша ўлган одамга нега бунчалик мурувват кўрсатганининг сирини сўради:

- Эй вазири аълам - деди подшоҳ кўзига ёш олиб. - Биз у билан оға-ини эдик. Қабрга қўйиб келган ўша киши менинг оғам бўладилар. Унинг тарки дунё қилиб, қаландарларга қўшилиб кетганига кўп замонлар бўлди. Мен уни ойда-йилда бир марта кўриб, саройга қайтишини, мен билан баробар давлатни бошқаришни сўраб, кўп ялиниб ёлвorardim. Бироқ у, мен ўзимни Аллоҳ йўлига бағишлаганман деб ҳечам унамади. Не кўз билан кўрайки, оғам бу кун оламдан ўтибди.

ЎЗИНГИЗНИ ЎЗИНГИЗ ДАВОЛАНГ

Темираткини даволаш

Бу ташқи ва ички муолажадан иборат. Ташқиси , биринчи куни қуйидаги муолажалар амалга оширилади: бир дона кир совунни бир литр сувга солиб қайнатилади, унинг суви тўкиб ташлангач, совун турли микроб тозаланади. Тозаланган совунни темиратки бор жойга ишқалаб, 10-15 марта ювиб ташланади. Кейин маргонцовкали илиқ сув билан ювилади. Кейин мол суяг ининг тўк илигадан олиниб, майдалаб тўғраш керак. Уни товада қиздириб, тоза бинт билан сузилади. Ёғ ҳам суртилади. Ҳамда илик мойига баргизуб ботириб олиниб, боғлаб қўйилади.

Иккинчи куни эса, шу муолажа такрорланади, бироқ илки мойи суртилмайди, балки кўк рангли лампочка нури юборилади ёки 35-40 даражали қуёш нурига 5-10 дақиқа қиздирилади.

Ички муолажа: 10 та қора туршак, 20 та тоғ олча, бир катта қошиқда кийик ўти, кичик қошиқда маккайи сано олиниб, улар иссиқ сувда чайқалади. Кейин 1 литрли чойнакка солиниб, ярим соат қўйилади, кейин оч қоринга эрталаб наҳорга, пешинда яна кечқурун 3 маҳал ичиб тугатилади. Темиратки йўқ бўлиб кетгунча юқоридаги муолажа такрорланади.

Марҳамат ИСЛОМОВА.

Бу қизиқ

ЭГИЗАКЛАР

Ставрополь тиббиет институтининг профессори Гилевия 1965 йилнинг май ойида ноёб операция ўтказган эди. У онадан ёпишиб туғилган эгизакларни бир-биридан ажратди, чунки, таналардан бири бутун ва тирик, иккинчиси эса чала ва ўлик эди.

Тирик чақалоқ икки ёшга тўлганда ҳамма тишлари чиқиб, иштаҳаси зўр, хушчақчақ, тили бийрон, саволларга бинойидек жавоб берадиган қизча бўлган.

***

Бир вақтлар Москванинг «Динамо» баскетбол командасида эгизак Люса ва Нина Ерёминалар қатнашганлар. Уларни бир-биридан ҳамкасбларигина эмас, балки дугоналари ҳам ажратолмаганлар. Машҳур футболчилар Борис ва Виталий Аркадьевларлар ҳам эгизак туғилишган. Улар 70 ёшдан ошганлар.

***

Америкалик эгизак ўғил болаларни икки оила асраб олди. Сўнгра оилалар турли томонларга кўчиб кетадилар. Орадан 20 йил ўтади. Бир-бирларидан бехабар эгизаклар Электротехник бўлиб етишадилар. Бир-бирларига ўхшаган тенг қизларга уйланадилар, биттадан фарзанд кўрадилар.

Қизиғи шундаки, уларнинг итларига берган номлари ҳам бир хил бўлган.

А.АЛИЕВ тайёрлади.

Турмуш чорраҳаларида

САБР ҚИЛСАНГ...

Касалхонанинг ҳомиладор аёлларни соғломлаштириш бўлимида даволанардик. Палатамизга бир беморни олиб келишди. Бир қараганда унинг ўтириб-туриши чаққонгина, ранг-рўйи ҳам жойида, тўғрироғи иккиқатлик белгилари билинмасди.

Бемор жойлашиб олгач, унинг бу ерга нима сабабдан келганлиги билан қизиқдик. У ҳам тўлиб турган эканми, бир пасда дардини дастурхон қилди, қўйди.

Маълум бўлишича, бу келиннинг исми Зулфия бўлиб тўйларидан тўққиз ой вақт ўтиб ҳам бола бўлмаётган экан.

Шерикларимнинг ёшлари анчагина катта бўлганлиги боис, унинг кўнглини кўтарган бўлдилар: «Ҳали ёшсиз, эндигина йигирмага кирибсиз, худо хоҳласа бир этак бола туғасиз».

- Ҳе, бир этак болага бало борми? Етади битта иккита бўлса. Адо бўлгур эримга ўхшаса-ку, хит қиворади одамни. Икки ойли келин эдим, урушиб қолдик, сўнг мен ойимникига кетдим. Ҳе, жонимга тегди эримнинг «Нега бола бўлмаяпти?»- деган сўроқлари «Узоғи билан бир йил кутамиз, бўлса бўлар, бўлмаса ажрашамиз. Нима, чол-кампир бўлганимизда туғасанми? Мен тенгиларнинг иккитадан боласи бор», деб ота-онасини ҳам хуноб қилиб ташлади.

Менга ҳам нима, айни ўйнаб-куладиган маҳалимда бировнинг дўқ-пўписаси-ю, зардаларига кўникиб ўтираверамнми? Бўлди, шу ерда ҳам даволаниб кўрай,- дея Зулфия ўриндиққа чўзилиб олди.

Яна кейин билишимизча Зулфия оилада жуда эрка ўсган экан. Битта қиз бўлганлиги сабабли уйидагилар уни ҳеч нарсага зориқтиришмаган, оғзидан чиққанини муҳайё қилишган.

Тили бурроғина бу келин ҳатто шу биринчи кунданоқ палатадош бир келиннинг маслаҳатини ҳазм қилолмай, ақл ўргатма, дея тортишиб қолиб, ҳаммамизнинг таъбимизни тирриқ қилди.

Зулфияни кўриб шу лаҳзаларда бир донишманднинг сўзлари ёдимга тушди:

«Ҳаёт бамисоли кўзгу - ҳар бир инсон унда ўз аксини кўради. Агар хўмрайиб боқсанг, ҳаёт ҳам сенга зарда билан қарайди. Унга доимо табассум билан боқ, ана шунда ҳаёт сенга дўстона қўл чўзади».

Нега бугунги кунда айрим ёшларимиз бу қадар бесабр, турмуш қийинчиликларига чидамсиз. Ахир оила муқаддас даргоҳ. У бир буюм эмаски, осонгина тузсанг, осонгина бузсанг.

Баҳор пайти эди ўшанда. Шифохонада бир опа билан танишиб қолдим. Ёши ўттиз саккизда экан.

- Нечанчи болангич, ўзиям ой-кунингиз яқин бўлса керак? - сўрадим аёлдан.

- Биринчиси, ҳозир етти ойлик, деди хижолатомуз. Кексаликда одам уяларкан. Биласизми, синглим, турмуш қурганимизга ўн олти йил бўлди. Рўзғоримиз бузилмасин деб сабр қилдик. Мана кўриб турибсиз худойим бизни ҳам қуруқ қўймади. Ахир ўн олти йил оғизга осон. Шу пайтгача хўжайиним ҳам давлат ишида ишлаб, ҳам мол боқиб, мени Республика акушер-гинекология институтига ҳар йили даволатишга олиб келардилар.

Баъзан эримга раҳмим келиб: «Хўжайин, майли мен рози, бошқасига уйланинг. Мени деб сиз ҳам фарзандсиз ўтманг»,- деганимда: «Бу гапингни иккинчи марта эшитмай майли бизга ҳам худонинг қўйгани бордир, ҳеч бўлмаса бола асраб оламиз. Сабр қилсанг, ғўрадан ҳолва битар»,-деб сўнаётган умидимга қайта жон бағишлардилар. Аёлнинг кўзларидан қувонч ёшлари қуйилиб келарди. Қаранг-а, аёлнинг минг бор фахрланса, ғурурланса арзигулик дўсти содиқининг матонати туфайли оила салтанати садоқат билан сақлаб қолинибди. Ҳа, ҳаёт- инсон учун синов майдони. Унинг баъзан енгилроқ, баъзан эса ўта машаққатли синовларига сабр-тоқат билан бардош бера олганларгина бу ёруғ оламнинг барча неъматларидан баҳраманд бўла оладилар.

Майсара НАЗАРОВА.

Бугун Амир Темур таваллуд топган кун

СОҲИБҚИРОНГА ТАЪЗИМ

Амир Темур- бизнинг шаън-шавкатимиз, ғурур ифтихоримиздир. Амир Темур - халқимиз даҳосининг тимсоли, маънавий қудратимиз рамзидир.

Ислом КАРИМОВ.

Бундан 6-7 йил аввал пойтахтимизнинг кўк марказида Амир Темурга ҳайкал ўрнатилади-ю, темурийлар тарихи давлат музейининг муҳташам кошонаси қад кўтаради, Халқаро Амир Темур хайрия жамғармаси тузилади, деб ким ўйлабди, дейсиз.

Дастлаб Амир Темур жамияти сифатида иш бошлаган хайрия жамғармаси фаолиятини кенг кулоч ёйишида ҳукумат ташкилотлари, хусусан йўлбошчимизнинг шахсий эътибор ва ёрдамлари беқиёсдир.

Икки йил аввал ташкил этилган ушбу жамғарма ҳазрати Соҳибқироннинг ҳаёти, унинг серқирра фаолияти, саркардалик салоҳияти, илм-фан, маданият, меъморчиликка қилган ҳомийлиги ҳақида қимматли маълумотлар тўпламоқда, бу борадаги изланишларни давом эттирмоқда.

Жумладан, жамғарма Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги нишонланган 1996 йилда мамлакатимиз бўйлаб катта ишларни йўлга қўйди.

Хусусан, республика болалар бадиий ижодиёти маркази билан ҳамкорликда ёш иқтидорли болалар ўртасида тасвирий санъат бўйича «Биз буюк Соҳибқирон набираларимиз» мавзуида ўтказилган кўргазма танлови кўпчиликда илиқ таассурот қолдирди.

Жамғарма бошқаруви аъзолари академик Б.Аҳмедов, Д.Юсупова ва А.Аҳмедов Франциядаги ЮНЕСКО томонидан ўтказилган халқаро анжуманда Соҳибқирон ҳаёти ва фаолиятига бағишланган маърузалар билан иштирок этдилар.

Жамғарма ўзининг Низоми асосида ноширлик ишлари билан бирга қўшимча тадбиркорлик фаолиятини олиб бормоқда.

Жамғарманинг бизнес-режасига биноан 2 марта «Хазина» пул-буюм лотерея чиқарилди. Бу тадбирдан олинган фойда Амир Темур ва темурийларга оид меъморий обидаларни таъмирлашга, илмий, бадиий, оммабоп асарларни нашр этишга, жаҳонгир фаолиятини тарғибот ва ташвиқот ҳамда хайрия мақсадларига сарфланмоқда.

Жамғарма ҳомийлигида Амир Темур ҳаётини, фаолиятини акс эттирувчи тақвимлар, буклет ва махсус плакатлар, турли рисола ва китоблар чоп этилиб келинмоқда. Б.Аҳмедовнинг «Танбеҳлар», «Амир Темурни ёд этиб», Ҳ.Саттоийнинг «Амир Темур севган юрт», Ю.Бердиевнинг «Жаҳонгир қўшиғи». Т.Убайдуллонинг «Темурнома» китоблари шулар жумласидандир. Жамғарма имкони борича маданият соҳасида ўтказилаётган тадбирларга ҳомийлик кўрсатмоқда. «Ўзбекистон Ватаним маним» мавзуидаги республика қўшиқлар кўрик-танлови ғолибларига жамғарманинг қимматбаҳо совғалари топширилди. Илмий-оммабоп, ҳужжатли фильмлар танловида биринчи ўринни эгаллаган фильм ижодкорларига жамғарманинг 80 минг сўм мукофоти берилди.

Жамғарманинг Шаҳрисабз бўлими Темурийлар даврида қурилган обидаларни таъмирлаш учун 200 минг сўм, кам таъминланган оилалар, ногиронлар, маҳаллаларда тадбирлар ўтказиш учун 100 минг сўм ортиқ хайрия маблағи ажратди.

Республиканинг барча шаҳарларида, Покистон Ислом Республикасининг Лаҳор шаҳрида, Қирғизистон пойтахти Бишкекда жамғарманинг бўлимлари фаолият кўрсатмоқда. Покистоннинг Лаҳор шаҳридаги жамғарма саъй-ҳаракатлари туфайли Соҳибқирон ҳазратлари таваллудининг 660 йиллигига бағишлаб Покистон марказий Почта Агентлиги 1,5 миллион нусхада почта маркасини нашр этди.

Ҳозирги кунда Қозоғистон, Миср, Туркия, Хитой, Франция, АҚШ, Олмония,Саудия Арабистони, Иордания каби мамлакатларда ҳам халқаро Амир Темур жамғармаси бўлимларини очиш хусусида музокаралар олиб борилмоқда.

Жамғарма муассислигида «Соҳибқирон юлдузи» газетаси ҳар ойда икки марта чоп этилмоқда.

Утган 1997 йилни «Инсон манфаатлари йили» деб эълон қилинганлиги туфайли жамғарма томонидан аксар тадбирлар мана шу йўналиш нуқтаи назаридан амалга оширилди. Шунинг натижаси ўлароқ ўтган йили ноябрь ойида «Амир Темур ва инсон манфаатлари» мавзуида халқаро илмий анжуман ўтказилди. Унда республикамизнинг етакчи олимлари билан бир қаторда Миср, Кувайт, Ҳиндистон ва Афғонистонлик темуршунос олимлар ҳам ўз маърузалари билан иштирок этдилар. «Оила йили» деб эълон қилинган 1998 йилда эса «Амир Темур ва оила манфаатлари» мавзуида илмий анжуман ўтказишга тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

Ноширлик ишлари йил сайин яхши йўлга қўйилмоқда. «Соҳибқирон араб муаррихлари нигоҳида», «Навоий ва Чўлпон», «Имом ал-Бухорий ҳаёти» рисолалари нашрдан чиқарилди. «Амир Темур танбеҳлари» номли асар 10 минг нусхада қайта нашр этилди.

Имом ал-Бухорий ва Аҳмад ал-Фарғоний қолдирган бой меросни кенг тарғиб қилиш ишлари бошлаб юборилди. Шу мақсадда жамғарма бошқаруви раисининг биринчи ўринбосари У.Уватов Иордания, Миср, Сурия ва Туркия мамлакатларида ижодий сафарда бўлиб қайтди.

Жамғарма ҳомийлигида Амир Темур ва темурийлар даври тарихига оид ёзма ёдгорликларни ўрганиш мақсадида махсус экспедиция Шаҳрисабзда 15 кун давомида илмий-амалий изланишлар олиб борди.

Халқаро Амир Темур хайрия жамғармасининг буюк Соҳибқироннинг ҳаёти ва кенг фаолиятини тарғибот ва ташвиқот қилиш борасидаги фаолияти улуғ бобокалонимиз, машҳур саркарданинг порлоқ руҳи олдидаги чуқур эҳтироми, таъзимидир.

Шавкат ЁҚУБОВ

САРОЙ МУЛК ХОНИМ

«Зафарнома» асарининг муаллифи Шарафуддин Али Яздийнинг берган маълумотига қараганда, 1370 йилда соҳибқирон Амир Темур жангда амир Ҳусайнни енгиб, уни асирга олгач, Самарқанд тахтига ўтириб, Мовароуннаҳр ҳукмронлигини ўз қўлига киритади.

Соҳибқирон Амир Темур амир Ҳусайн ҳарамидаги маликалар орасидан Қозон Султонхон қизи — Сарой Мулк хонимни, Баён Сулдузнинг қизи — Улус Оғони, Ҳизр Ясурийнинг қизи — Ислом Оғони ҳамда Тағой Туркон Хотунни танлаб олиб, идда муддати уч ой ўтгач, ўз никоҳига киритади.

Сарой Мулк хоним Чиғатой улусига мансуб бўлган мўғул хонларидан Қозонхоннинг қизи бўлиб, 1341 йилда туғилган эди. Сарой Мулк хоним хон авлодига мансуб бўлгани туфайли ҳарамдаги барча маликалардан улуғ ҳисобланиб, «катта хоним» (Бибихоним) деган унвонга эга бўлади. Албатта, бундай эъзозга мушарраф бўлишда, ақл-заковат ва фикрлаш доирасининг улканлиги бош омилдир. Зотан тарихий манбаларнинг гувоҳлик беришича, Сарой Мулк хоним ўз замонасининг юксак идрокли, фаросатли, тадбиркор ва ақл-заковат соҳибаси бўлган. Шунингдек, ҳусн-латофат бобида ҳам беназир бўлган. Сарой Мулк хоним сиёсатдон, инсонпарвар, саховатли аёл бўлиб, салтанатни бошқариш, мамлакатнинг ижтимоий ва маданий қурилиш ишларига, айниқса толиби илмларга ҳомийлик қилган.

Соҳибқирон Амир Темурнинг ҳарбий юришларида Сарой Мулк хоним кўпинча бирга юрган. Тарихий манбаъларнинг якдиллик билан берган маълумотларига қараганда Сарой Мулк хоним ўта зийрак, тадбиркор, бўлиб, салтанатни бошқаришда вужудга келган айрим муаммоларни ҳал қилишда ўзининг оқилона маслаҳатлари билан фаол қатнашган. Гарчи Амир Темур Сарой Мулк хонимга ошкора бўйсунмасада, бироқ унинг оқилона маслаҳатларига ўзида қандайдир эҳтиёж сезиб турган. Нақл қилишларича, Амир Темур Эронга қарши юриш бошлаганда Исфаҳоннинг қамали кўпга чўзилиб, қўшинни озуқа билан таъминлашга маблағ етишмай қолган. Ниҳоят, Амир Темур Самарқандга чопар йўллаб, Сарой Мулк хонимга мактуб жўнатади. Мактуб қисқа бўлиб: «қўшиннинг заҳираси тугади, хазинадан зар юборинг», дейилганди. Сарой Мулк хоним мактуб мазмунидан огоҳ бўлгач, мазкур мактубнинг орқа томонига «Улуғ амир, зарингиз тугаган бўлса, сиёсатингиз ҳам тугадиму?» — деб ёзади ва мактубни чопарга бериб, йўлга равона қилади.

Амир Темур мактубни олгач, Сарой Мулк хонимнинг киноялли зам-замасини ўйлаб-ўйлаб, ниҳоят бир қарорга келади: лашкаргоҳда сўйиб ейилган қўй, қорамол, от ва туя суякларини ўша куниёқ йиғдириб, турли ҳажмларда қирқтириб, катта ҳажмдагисига катта қиймат, кичигига кичик қиймат белгилаб, пўлат муҳрни қиздириб тамға босдиради, ҳамда муваққат пул ўрнида муомалага киритиш ҳақида фармон беради. Натижада, қўшни шаҳар ва қишлоқлардан ушбу суяк пулга қўшин учун озиқ-овқат сотиб олинади. Тез кунда Исфахон шаҳари таслим бўлгач, суяк пуллар зар билан алмаштирилади.

Амир Темур саройида жорий қилинган тартибга кўра, чет эллик элчиларни қабул қилиш маросимларида ҳукмдор ёнида унинг хотинлари ҳам иштирок қилганлар. Испания қироли Генрих IIIнинг Самарқанд ҳукмдори Темур ҳузурига юборган элчиси Руи Гонсалес де Клавихонинг ёзишича, 1404 йил 8 сентябрь душанба куни Амир Темур Самарқанд четидаги «Дилкушо» боғида элчиларни қабул қилган. Қабул маросими катта зиёфат ва тантана билан бошланган. Клавихонинг ҳикоя қилишича, қабул маросимида ҳукмдор Темурнинг ёнида Сарой Мулк хоним бошлиқ бошқа хотинлари ҳам юзларига парда ташлаб ўтирганлар. Испан қироли юборган ҳадялар орасида ҳукмдорга айниқса қизил мовут маъқул бўлган ҳамда бу ҳақида ўз хотинлари, биринчи навбатда Сарой Мулк хоним билан фикрлашган. Шунингдек, 1404 йил 17 октябрь жума куни Сарой Мулк хоним катта зиёфат берган. Ушбу зиёфатда бошқа элчилар қаторида Испан элчиси Руи Гонсалес де Клавихо ҳам иштирок қилган. Клавихо Темур боғларида берилган зиёфатларнинг тўкинлиги, боғларга ўрнатилган ранг-баранг ипак чодирлар, ундаги олтин-кумуш жиҳозлар ҳамда боғларни ўта дид ва фаросат билан жиҳозланганини ҳақида мароқланиб ҳикоя қилган.

Нақл қилинишича, Сарой Мулк хоним кунлардан бир кун ўз жамғармаси ҳисобига савоблик учун худо йўлида бир мадраса бино қилдиришга эри Амир Темурдан ижозат сўрайди. Ҳукмдордан рухсат бўлгач, отаси Қозонхон томонидан совға қилинган бир жуфт олмос балдоғини сотувга қўйиб, мазкур маблағни мадраса қурилишга сарфлаган экан. Сарой Мулк хоним мадрасанинг қурилиши жараёнида тез-тез қурилиш майдонига келиб, устабоши ва иш бошқарувчиларга кўрсатмалар бериб турган. Ривоят қилинишича, мадраса қурилиши ниҳоясига ета бошлаган пайтда Сарой Мулк хоним одати бўйича ўз канизлари билан қурилиш майдонига келади ва уста бошига бинонинг кам-кўстлари ҳақида кўрсатмалар беради. Устабоши Сарой Мулк хонимнинг юзини кўрмаган бўлса-да лекин унинг жозибали сўз оҳангларидан ниҳоятда оқила ва ўткир зеҳнли аёл эканлигига имони комил бўлади. Малика кетгач, устабоши хоним билан бўлган бир нафаслик мулоқотдан олган таассуротини ичига сиғдира олмай, ҳиссиёт ғалаба қилиб, атрофидаги усталарга: — Ё пирай, аёл зоти ҳам шунчалик доно ва оқила бўладиму?.. Хоним ҳақида шу кунгача эшитган барча таъриф-тавсифларнинг ҳаммаси тўғри эркан. Қани энди ҳамма аёллар ҳам шундай нафосатга эга бўлсайди, — деб чуқур уф тортади.

Устабошининг соддадиллик билан айтган беғубор сўзлари, тез орада қурилишдаги барча корфармою, уста ва мардикорлар орасида тарқалади. Бир-икки кун ўтгач, миш-мишлар бардамалаб, «нима дейсан, устабоши хонимга ғойибона ошиқ бўлиб қолган эмиш» деган сўзлар тарқаб кетади. Табиийки, бу миш-мишлар Сарой Мулк хонимга ҳам бориб етади. Устабоши ўзининг бемулоҳазалигидан ўкиниб, суяксиз тилнинг жароҳатидан нолиб турган бир пайтда, Сарой Мулк хонимнинг хос канизакларидан бири қўлида рўмолга ўралган лаганчани устабошига узатаркан: — Хоним ушбу тухумларни сизга юбормишлар. Токи мазкур етти хил рангга бўялган етти дона тухумни тановул айлаб, уларнинг мазаси бир хилму, ёхуд ҳар бирининг мазаси алоҳидаму, ушбуни фарқлаб бергайсиз. Жавобини эрта қиём пайтида эшитурмиз, — деб қайтиб кетади. Устабоши рўмолни очиб, етти хил рангдаги тухумни ўз кўзи билан кўргач, хоним нимага шама қилаётганини тушуниб, чуқур изтиробга чўмади.

Шу кунларда «Соҳибқирон Амир Темур навбатдаги юришдан қайтиб келаётгани, бугун-эрта Самарқандга етиб келиши» ҳақида овозалар тарқалади. Устабошининг кўз-ўнги қоронғулашиб, қўли ишга бормай, ўз тақдири ҳақида, ўйларкан, «мишмишлар бошимга бало бўлди, ҳадемай Соҳибқирон келса, мени соғ қўймас, жазога мустаҳиқ қилмоғи муқаррардур. Начора тақдири азалда битилган эркан-да... Аммо чиқмаган жондин умид, деганлар машойиҳлар, бу ердин қочмоқ чорасини изламоқ даркор. Дарвоқе қочиб ҳам қаерга борғумдир. Пастга ҳам тушиб бўлмайдур, дарҳол тутуб зиндонга солурлар. Не қилмоқ керак?.. Устабоши ўйлаб-ўйлаб бир қарорга келгач, шогирдини ёнига чақириб, уни ўз режасидан воқиф қилади. Устабоши ўзига иккита қанот боғлаб, гумбаз устидан сакрайди. Қанот ёрдамида шаҳар четидаги яйловга шўнғийди. Аммо қўнишга улгурмай, боши билан ерга қадалиб, оламдан ўтади. Бу манзарани кузатиб турган шогирд «эҳ аттанг, устоз андак хатога йўл қўйибдилар. Зеро қанот билан бирга дум ҳам боғламоқ лозим эрди» — деб, шогирд ўзига қанот ва дум боғлаб гумбаздан яланглик томон парвоз қилади. Воқиан, шогирд дум ёрдамида сиҳат-саломат ялангликка қўниб, кўздан ғойиб бўлган экан. Шундан буён халқ орасида «устасидан шогирди ўзган» — деган мақол қолган экан.

Сарой Мулк хоним қурдирган мадраса Самарқанддаги мадрасалар орасида (XIV аср охири ва XV боши) улкан ва маҳобатли бўлган. Мадрасага замонасининг етук мударрислари тайинланиб, улар толиби илмларга диний ва дунёвий илмлардан дарс берганлар. Сарой Мулк хоним мадраса толиби илмларининг аҳволидан тез-тез хабар олиб, уларга ҳомийлик қилиб турган. Ривоятларга кўра, Сарой Мулк хоним ўз одатича қош қорайгач ўзининг хос канизлари билан кийимларини ўзгартириб, мадраса томон йўл олади. Сарой Мулк хонимни қизиқтирган масала, мадраса толиби илмларининг аҳволи руҳияти, ким қандай тирикчилик ўтказаётгани ҳамда тунда қандай иш билан машғул эканликларини зимдан текшириб билиш эди. Хоним мадрасага етиб келганида, ҳужраларнинг деярлик барчасида чироқ ўчган, толиби илмлар тун оғушида уйқуга кирган эдилар. Фақат биргина ҳужрада шам ёниб, ичкаридан товуш эшитиларди. Сарой Мулк хоним канизакларини мадраса ҳовлисида қолдириб, ўзи оҳиста юриб, ҳужра эшиги ёнига келиб, ичкарига қулоқ солади. Толиби илмлардан бири иккинчисига:

— Қани айтингчи биродари азиз, ҳозир кўнглингиз нима истаяпти?

— Э биродар нима бўларди, қўй гўшти, қўй ёғида дамланган бир лаган серёғ палов бўлса, билакка пахта боғлаб, бир тўйиб ер эдик-да — дея жавоб бераркан: — Хўш, жўражон, ўзингизни кўнглингиз нима истаяпди? — деб сўрайди иккинчиси.

— Э биродар, менинг кўнглимда тамоман бошқача орзу. Ушбу мадраса соҳибаси Сарой Мулк хоним дунёда тенги йўқ гўзал деб эшитганмен. Қанийди иложи бўлса, шу хоним билан бир кеча суҳбатлашсам — деб жавоб беради биринчи толиби илм. Шеригидан бундай қалтис сўзни эшитган жўраси: — э, овозингизни ўчиринг биродар, нима деятганлингизни биласизми, тағин бир фалокатни бошламанг — деб дашном беради. Сўз шу ерга етганда Сарой Мулк хоним ҳужра эшигидан узоқлашади ва канизлари билан саройга қайтади.

Эртаси, кун пешиндан оғгач, надимлардан 3-4 тасига мадрасага бориб, барча толиби илмларни саройга олиб келишларини буюради.

Толиби илмлар бу ногаҳоний таклифдан ҳаяжонда, надимлар қуршовида саройга келадилар. Фақат икки толиби илм мазкур таклифдан шубҳаланар ва тундаги қалтис орзунинг қурбони бўлиш даҳшатидан қалтирардилар. Барча толиби илмларни катта меҳмонхонага киритиб, зиёфат қиладилар. Зиёфат охирида қўй гўшти, қўй ёғида тайёрланган серёғ палов ҳам тортилади. Шундан сўнг, меҳмонхонага канизлар қуршовида юзига парда тортган ҳолда Сарой Мулк хоним кириб келади ва махсус ўриндиққа ўтиргач, толиби илмлар орасидан тунги суҳбатдошларни таниб ўз ҳузурига чорлайди, ва — Хўш, мулла йигитлар билакка пахта боғлаб ейдиган палов бўлибдиму — дейди. Ҳалигача қўрқувдан қалтираб турган ҳар икки толиби илм, дарҳол тиз чўкиб, — Қуллуқ, хон ойим, таърифдин зиёда палов бўлибдур, мадҳига тил ожизлик қиладур, — деб яна таъзим қиладилар.

Сарой Мулк хоним биринчи толиби илмга юзланаркан: — Энди сизнинг орзуингизга келсак, кўриб турганингиздек мен Соҳибқироннинг никоҳларидамен, бинобарин сиз бирлан суҳбат қурмоғим мумкин эрмас. Биноан илайҳи ўзимнинг гўзал канизларимдан бирини сизга никоҳлаб берурман, розимудурсиз? — дейди. Ҳалигача тили калимага келмай, эс-ҳушини йўқатаёзган толиби илм, дарҳол ўзини хоним оёғига ташлаб, — узр, авф этсунлар, хонойим, бу беадаб қулларининг гуноҳидан ўтсунлар — деб илтижо қилади. Шу аснода Сарой Мулк хонимнинг ишораси билан меҳмонхонага қози ва имом кириб келадилар ва барча толиби илмлар гувоҳлигида канизлардан бирини толиби илмга никоҳлаб қўядилар.

Афсуски, Сарой Мулк хоним мадрасаси узоқ умр кўрмади, XIV аср охирида Бухоро амири Абдуллахон IIнинг Темурийларга бўлган ҳусумати туфайли мадраса махсус фармон билан буздириб ташланган. Фақат мадраса ёнига қурилган мақбарагина сақланиб қолган. Мақбаранинг олд томони ранг-баранг кошинлар билан безатилган. Мақбаранинг ички қисмидаги безакларга яшил, қизил ва қора бўёқлар билан жило берилган. Изораларга юлдуз шаклида кўк нақшлар ишланиб, кошинли ҳошиялар билан ўралган. Мақбара дахмасига ташқаридан махсус эшик орқали кирилган. Дахма деворлари ҳам хилма-хил кошинлар билан безатилган. Дахма ичига тош тобут қўйилган.

Давр ўтиши билан Бибихоним масжиди зилзилалар таъсирида анча путурдан кетиб, вайронага айланган. Истиқлолимизга қадар Бибихоним масжиди бир-бири билан боғланмаган олти бўлакдан иборат бўлиб, ҳовлининг юқори қисмида меҳробли баланд пештоқли бино, пойгакда масжиднинг иккига ажралган пештоқи ҳамда шимоли-ғарб қисмида якка ҳолда сақланиб қолган минора бор эди. Мустақиллик шарофати ўлароқ, мазкур Бибихоним масжиди жомъесида катта таъмир ишлари олиб борилмоқда. Натижада, бино ўзининг қадими салобатини қайтадан тикламоқда. Ўз даврида мазкур бўлаклар уч қатор оқ мармар устунли, енгил равоқли пешайвонлар билан бир-бирига бирлаштирилиб, уларнинг устида 400 та гумбазчалари бўлган. Устунлар жаъми 480 та бўлиб, 3,5 метр оралиғида ўрнатилган, устунларнинг ости қисми махсус тагкурсили, ўрта қисми ўйма нақшлар, юқори қисми рангли кошинлар билан қубба шаклида ишланган. Ҳовли ўртасига мармар тошдан ишланган улкан лавҳ-қуръон қўйиб ўқиладиган махсус курси ўрнатилган. У авваллари асосий бино ичида бўлиб, 1875 йилда катта гумбазнинг қулаш хавфи бўлганлиги туфайли ҳовли ўртасига чиқариб қўйилган. Мазкур лавҳ Улуғбек Мирзо Курагоннинг фармони билан ясалган. Лавҳга «Султони аъзам, олий ҳикматли ҳоқон, дин-диёнат ҳомийси, Ҳанафия мазҳабининг посбони, аслзода султон ибн Султон, амир ал-мўминин Улуғбек Кўрагон» деб ёзилган.

Бибихоним масжидига кираверишда катта пештоқ бўлиб, унинг устки қисми 1897 йилги зилзилада қулаб тушган. Пештоқнинг ички қисмида кичикроқ иккинчи равоқ ўрнашган бўлиб, ўйма мармар ва ҳошияли дарвозаси ҳам бўлган. Дарвоза устига ўрнатилган лавҳада масжиднинг қурилган йили ҳамда амир Темурнинг шажараси битилган. Масжиднинг «ҳафт жўш» — етти хил металл қотишмасидан ясалган қўш табақали дарвозаси бўлган. Бу дарвоза кейинчалик йўқолиб кетган.

1405 йил 18 февралда соҳибқирон амир Темур Ўтрорда вафот қилгач, Самарқанд тахтига унинг набираси Ҳалил Султон Мирзо (1384-1411) ўтиради. Ибн Арабшоҳнинг берган маълумотига қараганда, Ҳалил Султон Мирзонинг хотини Шод Мулк бегим 1408 йилда Сарой Мулк хонимни заҳарлаб ўлдирган. Сарой Мулк хонимнинг жасадини ўзи қурдирган мадрасаси ёнидаги мақбарага тош тобутга солиб, мўмиёланиб дафн қилинган. 1941 йил июнь ойида Гўри Амир мақбарасида абадий уйқуга кетган амир Темур, Шоҳруҳ Мирзо, Муҳаммад Султон Мирзо ва Улуғбек Мирзоларнинг қабрлари очиб текширилгач, Сарой Мулк хоним қабри ҳам очилиб, жасадни текшириш мақсадида Тошкентга олиб келинган.

Турғун ФАЙЗИЕВ.

МУНАЖЖИМ ТИББИЙ БАШОРАТИ

9.IY-30.IY

7 апрель соат 18.25 дан 10 апрель соат 7.03 гача бўлган давр оралиғида Ой буржидан ўтади. Бу даврда қорин атрофи, ингичка ичак, ошқозон-ичак (рахит) каби инсон аъзоларининг хасталикларига мойилликлар кузатилади. Шу сабабли бу аъзоларда жарроҳлик муолажалари олиб бориш тавсия этилмайди. (зарур ҳолатлардан ташқари). Жарроҳлик муолажасидан сўнг қорин пардасининг яллиғланиш хавфи кучаяди, ичакларнинг буралиши эътибордан холи эмас. (Кальций сульфатга бой бўлган овқатларга эҳтиёж кучаяди- булар: сули, жавдар, бодом, пода гўшти, пишлоқлардир. Айни вақтда бу кунларда ички секреция аъзоларида ҳар қандай жарроҳлик муолажаларини ўтказиш, шунингдек гиёҳвандлик ва ичкилик билан боғлиқ бўлган руҳий ва аллергик касалликларни даволаш яхши самара беради.

10 апрель соат 7.07 дан 12 апрель соат 19.55 гача бўлган давр оралиғида эса Ой Тарозу буржидан ўтади. Бу буйрак, ошқозон ости бези ва сийдик пуфакларининг хасталикларга мойиллигини (кўрсатади) кучайтиради. Шу сабабли бу аъзоларда жарроҳлик муолажалари ўтказиш ҳамда даволаш ишлари олиб бориш тавсия этилмайди. Бу даврда сурункали буйрак яллиғланиши, буйрак тоши касали кескинлашади ҳамда ўткир буйрак етишмовчилиги организмнинг заҳарланиши, умуман буйрак фаолиятининг бузилиши, қанд касали билан касалланган беморларнинг аҳволлари бироз ёмонлашади. (Фосфорнокисьлей натрий)га бўлган овқатлар тавсия этилади - булар сабзи, лавлаги, маккажўхори, олма, тозаланмаган гуруч, шафтоли, бодом кабилардир. Жарроҳлик муолажалари асосан бош, кўз, тиш, жағ каби аъзоларга олиб борилиши мақсадга мувофиқдир.

12 апрель соат 19.56 дан 15 апрель соат 7.51 гача бўлган давр оралиғида эса Ой Чаён буржида бўлади. Юу жинсий органларнинг, тўғри ичакнинг хасталанишига мойиллини кўрсатади. Шунинг учун бу даврда ана шу аъзоларда ҳар қандай даволаш ишлари бироз суриб қўйилиши тавсия этилади (жуда зарур ҳолатлардан ташқари): Бавосил, сийдик билан (урат)нинг ажралиб чиқиши, тери касалликларининг хавфи кучаяди. Кальций сульфатга бой овқатлар тавсия этилади, булар - пиёз, карам, анжир, саримсоқ, қора гилос кабилардир. Бу кунларда томоқ, (титовирной железе) каби аъзоларда жарроҳлик муолажалари олиб бориш тавсия этилади.

15 апрель соат 7.52 дан 17 апрель соат 18.04 гача бўлган давр оралиғида Ой Ёй буржида бўлади. Бу чанқоқ-сон бўғими оралиғидаги аъзоларнинг хасталикка мойиллигини кўрсатади. Бу пайтда қон қуйиш билан боғлиқ даволаш тадбирлари ҳамда оралиқ аъзоларида жарроҳлик муолажалари олиб бориш тавсия этилмайди. Бод, жигар яллиғланиши каби касалликлар билан оғриган беморларда бу давр оғир кечиши кутилади. (Кречний двуокиси) мавжуд бўлган парҳез тавсия этилади. Бу кунларда нафас олиш йўлларида жарроҳлик муолажалари олиб бориш ва асаб системаларини даволаш қулай ҳисобланади.

17 апрель соат 18.04 дан 20 апрель соат 01.40 гача бўлган давр оралиғида Ой Тоғ эчкиси буржида бўлади. Тизза, тери ва овқат ҳазм қилиш аъзолари хасталикка мойил бўлади. Бу аъзоларда жарроҳлик муолажалари олиб бориш тавсия этилмайди. (Фосфорнокислый кальций)га бой бўлган парҳез тутиш мақсадга мувофиқ, булар - бодринг, тухум сариғи, анжир, бодом кабилардир. Бу кунларда ошқозонда жарроҳлик муолажалари олиб бориш қулай ҳисобланади.

20 апрель соат 01.41 дан 22 апрель 6.05 гача бўлган давр оралиғида Ой Водолей буржида бўлади. Бу даврда асаб системаси томирлари, қўл бармоқлари, кўриш каби аъзолар хасталикка мойилдир. Қон айланиши бироз бузилади (айниқса оёқда), томирларнинг кенгайиши, ҳолдан тойиш, асаб бузилишлари кучаяди. Юрак ва елкада даволаш ёки жарроҳлик муолажалари олиб бориш қулай ҳисобланади.

22 апрель соат 6.06 дан 24 апрель соат 7.50 гача бўлган давр оралиғида Ой Балиқ буржида бўлади. Бу эса оёқ кафтининг, ошқозон ва қорин доираларининг хасталикка мойиллигини кўрсатади. Қўл бармоқларининг оғриши ва шиш хасталикларнинг хавфи кучаяди.

ҚЎЗҒАЛМАС ЮЛДУЗЛАР ВА ОЙНИНГ ИНСОН СОҒЛИҒИГА ТАЪСИРИ

11 апрель соат 11-12 ларда Ой Тарозуда Альгораб юлдузи билан қўшилади, бу бахтсиз ҳодисалар ва буйрак, ошқозон ости бези билан боғлиқ муаммоларни кучайтиради. Ойнинг буржида жануб тарозуси юлдузи билан қўшилиши, соат 3-4 ларда 14 апрелда соғликда ёмон аломатларни кўрсатади. Яхшиси бу вақтда ҳеч қандай жиддий ишни бошлашга киришманг, йўлда эҳтиёт бўлинг ва бошқалар. Айниқса ҳомиладор, яқинда туққан хотинлар, тўғри ичак билан оғриган касалларга эътибор беринг. Ой буржида Грнус юлдузи билан қўшилса бу соғлиқ учун жуда хавфлидир. 16-17 14-IY . Бу жарроҳлик аралашувини билдиради. Ойнинг 16 апрель куни соат 3-4 ларда буржида Антарас юлдузи билан қўшилиши бахтсизлик ва хавф туғдиради. 17 апрель соат 1-7 ларда ой Рас-Альхаге юлдузи билан қўшилади. Бу юқумли касалликларга мойиллик туғдиради. 21 апрель соат 17-18 ларда Ойнинг Балиқ буржида Маркаб юлдузи билан қўшилиши олов қурол ҳамда портлашдан сақланишни кўрсатади.

ОЙ КАЛЕНДАРИ

9-10 апрель (13 ой куни) - рамзи «Ғилдирак» (ишларнинг тухтовсиз алмашинувига жалб этиш қатнашиши). Бу кунда кўплаб ахборот йиғиш ва билим эгаллаш мақсадга мувофиқ. Шунингдек, шуғулланиш, ишлаш ёки гуруҳларда бўлмаслик (якка ҳолда бўлиш) тавсия этилади. Дориларнинг яхши таъсир этиши ва ёшартириш учун ишлатиладиган косметик воситалар ҳам яхши натижа беради.

10-11 апрель (14 ой куни)-рамзи «Труба» (ўз истеъдодни излаш). Бу кун муҳим ишларнинг бошланиши ва билим эгаллаш куни ҳисобланади. Суюқликларни камроқ истеъмол қилинг, чунки бу вақтда суюқликлар таркибида ифлосликлар учрайди. Кўпроқ минераллар истеъмол қилиш ва аччиқлик, ширинликлардан ўзни тийиш зарур. Бу кунда ёмон ҳиссиётларга берилманг.

11-12 апрель (15 ой куни)- рамзи «Илон» (васваса ва қизиққувчанлик). Тўлиной куни. Оғир кун ҳисобланади. Ҳамма нарсага мўътадил бўлиш ва ҳар қандай ҳузур ҳаловатдан ўзни тийиш тавсия этилади. Ошқозон ости безининг ишлашига эътибор беринг. Фаолиятни кучайтириш учун ҳақиқатни ҳимоя қилинг.

12-13 апрель (16 ой куни) - рамзи «Кабутар» (мўътадиллик, монандлик). Тинчликни сақлаш зарур. Қайфиятингизни бузманг. Сизга атрофдагилар ва ўзингиз билан монандлик қилиш учун қулай шароит мавжуд бўлади. Мол гўшти истеъмол қилиш тавсия этилмайди (балиқ бундан мустасно), қушларни нобуд қилманг. Бу кун қон янгиланиши куни.

13-14 апрель (17 ой куни) - рамзи «гзум» (ички озодлик ва ўзаро дўстлик) Оила ва турмуш ўртоқлар учун.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Қирғизистон Президенти А.Акаевнинг фармонига асосан республика Бош вазирининг икки ўринбосари ва олти вазир вазифасидан озод қилинган. Уларнинг ўрнига янгилари тайинланган баъзи вазирликлар қисқартирилган. 4,5 миллион аҳолиси бўлган республикада ҳозир 17 вазирлик қолдирилган. Ҳукуматнинг яқинда тайинланган Бош вазири 42 ёшли академик Қ.Жумаалиев кадрлар масаласи ва мамлакатнинг тутадиган иқтисодий сиёсати хусусида тўхталиб, янги тайинланган вазирлар ёш бўлишига қарамай профессионал, янги йўлни топишга ёрдам бера олишларини айтган.

***

Ҳукумат ва мухолифат кучлари вакилларининг халқаро ташкилотлар одамлари иштирокида олиб борган икки кунлик музокаралари натижасида мухолифат кучлари Душанбенинг шарқидан олиб чиқила бошланди. Улар белгиланган пунктга келиб қуролларини топшириб рўйхатдан ўтадилар.

Келишувга мувофиқ айни чоғда ҳукумат қўшинлари Кофарниҳондан олиб чиқилиши кўзда тутилган.

***

Би-Би-Си радиосининг хабарича Тожикистондаги иқтисодий аҳвол Марказий Осиё республикалардаги бошқа давлатларга қараганда анча оғир. Иш ҳақи ва нафақалар кам. Ўртача нафақа бир америка долларига тенг бўлиб, бунга 1кг ёғ сотиб олиш мумкин. Иш жойларининг етишмаслиги сабабли аҳолининг кўпчилиги бошқа республикаларга кетиб қолмоқда.

***

Қозоғистон янги пойтахти Оқмолада кенг кўламда қурилиш ишлари давом эттириляпти. Ўтган йили қурилишга 400 млн. доллар харжланган эди. Бу йил ҳам қарийб шунча маблағ сарфлаш кўзда тутилган. Бунёдкорлик ишлари шу йилнинг ёзигача асосан тугалланиши лозим, чунки июлда республика ҳукумати у ерга кўчиб ўтиши лозим.

***

Туркманистон Президенти С.Ниёзовнинг шу ойнинг 21-23 кунлари АҚШга расмий сафар билан бориши мўлжалланган. Ушбу сафар мамлакат иқтисодини кўтаришда маълум аҳамиятга эга бўлишга умид билдиряпти.

● Спорт ● Sport ● Спорт ● Sport ● Спорт

ОҚ-ҚОРА МАЙДОНЛАРДА

Тошкентда бешта ёш тоифаси бўйича ўтган ўсмирлар ва қизлар ўртасида республика биринчилиги ниҳоясига етди. Мусобақалар 1998 йил Осиё ва Жаҳон биринчиликлари олдидан ўзига хос саралаш босқичи вазифасини ўтади.

10 имкониятдан 9 ғалаба қозонган самарқандлик Жўрабек Ҳамроқулов 10 ёшгача бўлган болалар ўртасида биринчи бўлди. Иккинчи ўринни эгаллаган тошкентлик Тимур Гареев ундан икки очко ортда қолди. 15-ИБУОУСМ тарбияланувчиси Александр Касьян 5 очко билан учинчи бўлди.

14 ёшгача ўсмирлар орасида 11 ёшли тошкентлик Антон Филиппов, иккинчи турда наманганлик Баҳодир Холмирзаевга ютказиб қўйса-да, 9 ғалаба қозониб 1-бўлди. Бу Антоннинг Республика чемпионатларидаги учинчи ғалабасидир. Иккинчи ўрин учун кураш Холмирзаев ва Қорақалпоғистонлик Азамат Дурумбетов ўртасида авж олди. Шахсий беллашувда ғолиб чиққан Баҳодир Азаматдан ярим очко устун бўла олди.

20 ёшгача бўлган ўсмирлар орасида самарқандлик Иброҳим Ҳамроқулов 9,5 очко тўплаб биринчи, 15-ИБУОУСМ тарбияланувчиси Олим Тошев, иккинчи, гулистонлик Собир Умаров учинчи бўлишди.

12 ёшгача қизлар ўртасида ўтган йилги чемпион чироқчилик 10 ёшли Сарвиноз Эргашева ғолиб чиқди. Сўнгги турда ундан 0,5 очко олдинда бораётган тошкентлик Муяссар Ортиқова билан учрашиб, кескин курашда уни енгган Эргашева ғолибликка муносиб эканини исботлади. Учинчи - тўртинчи ўринларни тошкентлик Катя Ким ва Нодира Абдувоҳидовалар бўлиб олишди.

18 ёшгача бўлган қизлар ўртасида Наманганлик Ольга Сон ва тошкентлик Севара Юсуфалиевалар 8,5 тадан очко тўплашди. Қўшимча кўрсаткичлар бўйича биринчи ўрин Ольга Сонга насиб этди. Учинчи ўринда қаршилик Ирина Тошмурадова.

***

Ўсмир ва қизлар ўртасидаги Тошкент шаҳри биринчилиги ниҳоясига етди. Швейцар тизими бўйича 9 турда ўтган биринчиликда 92 шахматчи қатнашди.

Фақат сўнгги турда ғолиб маълум бўлди. Мусобақа пешқадамлари Руслан Канчурин ва Фуркат Имомовлар ўзаро дурангга эришишди. Тимур Мирхамидов ҳам улар каби 7,5 очко тўплади. Қўшимча кўрсаткичлар бўйича Кончурин - биринчи, 9 ёшли Имомов-иккинчи, Мирхамидов учинчи бўлди.

8 ёшгача бўлган болалар ўртасида Миша Семенов, қизлар ўртасида Алия Усмонова (15-ИБУОУСМ) ғолиб бўлдилар.

***

Самарқандда халқ таълими тизими БЎСМ ўртасида спартакиада бўлиб ўтди. ВилХТБ шахмат шашка бўйича БЎСМ жамоаси ғолиб чиқиб, Қаршида ўтадиган IV республика спартакиадасида вилоят шарафини ҳимоя қилиш ҳуқуқини қўлга киритди. Самарқандликлар 1996 йили спартакиада ғолиби бўлганлар.

Дониёр ЮСУПОВ.

Таэквондо ВТФ

Андижон, Навоий, Фарғона, Самарқанд, Сирдарё, Тошкент вилоятлари Қорақалпоғистон Республикаси ва Тошкент шаҳридан 101 спортчи навбатдаги республика чемпионати совринлари учун кураш бошлашди.

Ғолиблар нафақат медал, балки XIII Осиё чемпионатига бевосита ҳозирлик кўра бошлаган терма жамоадан ўрин ҳам олиши мумкин эди.

Терма жамоамиз асосини ташкил этган пойтахтликларга вилоят спортчилари дадил қарши туришди. Бироқ ғолиблар орасида бу сафар янги исмлар йўқ. Шу боис Хошимнинг ўтган йили Гонконгда Жаҳон чемпионатида иштирок этган спортчиларгина боришади, деб таҳлил қилсак бўлади. Лекин«кескин жанглар» ҳам бўлди.

Фақат 83 кг ортиқ вазнда Акмал Икромовга чемпионлик осон келди, дейиш мумкин. Бу анча ғамгин анъана республикада оғир тоифали спортчилар кам.

Ғолиблар ўртасида Владимир Капустин (83 кггача) мутахассислар эътирофини қозонди.

Вазн тоифалари бўйича Евгений Огай, Дмитрий Ким, Эдуард Хегай, Дмитрий Эм, Никита Пак, Сергей Силантьевалар ғолиб бўлишди. Уларнинг барчаси тошкентлик, фақат Ким Сирдарё шарафини ҳимоя қилди. Хотин-қизлар мусобақасида Сайёра Абдукаримова (Фарғона) Муҳайё Маматова (Андижон), Алла Ахмерова, Елена Каткова (Тошкент) ғолиб бўлишди.

Жамоа ҳисобида - Тошкент, Сирдарё, Андижон жамоалари шоҳсупадан жой олишди.

Наргиза ЮСУПОВА.

ИШОНЧ

Бош муҳаррир ўринбосари: Чори ЛАТИПОВ

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва муҳбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» (собиқ «Правда Востока») кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи: 133; 134

Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 21. 00

Буюртма Г— 011147. Нусхаси — 24.738. Масъул навбатчи: Довур ЖОЗИЛОВ. 123456